026.11
S558

ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ

ДЛЯ МОЛОДІ

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО »СВІТ ДИТИНИ«
1927

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

ELIAS CZAYKOWSKY
COLLECTION OF
UKRAINIAN CULTURE

026.11
S558

Storage

На поручену посилку долучити 50 сот.

Замовлення пересилати на адресу:

НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА

Львів, ул. Зіморовича ч. 3.

ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ

НАРИС ЇХ ОРҐАНІЗАЦІЇ
І
КАТАЛЬОҐ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВИДАНО З НАГОДИ:
„МІСЯЦЯ КНИЖКИ ДЛЯ МОЛОДІ“

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“
1927.

„Раз добром налите серце
в вік не прохолоне..“

Тарас Шевченко.

Печатня ОО. Василіян у Жовкві

026.11
S558 Storage

П. Т.

Польське Міністерство Освіти рескр. з 14 грудня 1926. ч. І — 18528/І. видало зарядження до всіх Кураторій шкільних округів, щоби цілий місяць лютий с р. призначено на пропаґанду книжок до читання між дітворою народних шкіл. В слід за тим розпорядком кипить по всіх польських просвітних та культурних установах горячкова праця в ціли доцільного переведення сеї, великої в наслідки на будуче, просвітної акції. До сеї справи в першу чергу є покликане народнє учительство. Ми знаємо, що над квестією переведення сеї акції в життя будуть відбуватися по всіх шкільних повітах наради й анкети.

Польські видавництва й книгарні видають для сеї ціли велику масу ріжних катальогів книжок для дітий і молоді, всяких брошур та агітаційних листків і реклямових афішів та образів. Ми, на жаль, не можемо з таким розмахом взятися за се так велике діло. Щоби наше учительство на всяких конференціях та анкетах могло домагатися признання горожанських прав українській дитячій книжці, видаємо отсей катальоґ укр. дитячої літератури. Є тут зібрані всі книжки, які можна дістати на укр. книгарськім ринку.

Книжки, зібрані в тім катальоґу, є ріжні — для дітий і молоді ріжного віку і стану. Для догоди народнього учительства вибрано зі загальнього спису — 100 книжок і розділено їх після змісту для 4 кляс (7 літ науки) народних шкіл по селах. При складанню буджету на закуп таких бібліотечок та при доборі книжок — буде могло учительство ними покористуватися.

Апробованих українських книжок покищо нема, а ждати на апробату треба би... дуже довго. Всі ті книжки, з яких зложено відділ IV. катальоґа:

Бібліотеки шкільні

передано ще в 1923 році на припоручення Львівської Кураторії, пану інспекторови Кабаровському до перегляду і видачі фахової опінії в справі їх апробати. До нині немає ще ніякого рішення в тій справі.

Міністерство Освіти у свому рескрипті в справі пропаґанди книжки між дітворою, головно по селах, та творенню шкільних бібліотек, поручає всім Кураторам, та шкільним інспекторам, щоби у веденню сеї акції не обмежували свободи рухів та ініціятиви народнього учительства. З того виходить, що кождий учитель (ка) буде міг індивідуально, після власного розуміння й потреби, творити нову чи доповняти істнучу вже шкільну бібліотеку.

Віддаючи сей катальоґ до рук народнього учительства маємо повну надію, що українська дитяча книжка піде масово під сільські стріхи; збудить любов до всього, що рідне, стане заборолом супроти денаціоналізації та буде дороговказом для молодого покоління на шляху до кращого Завтра.

Видавництво »СВІТ ДИТИНИ«.

ПРО ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ.

З припоручення Міністерства Освіти мають шкільні інспектори та візитатори звертати пильну увагу на стан бібліотек при всіх народних школах та повинні припоручати учительству закладати такі бібліотеки — наколи їх якась школа ще досі не має.

Візитації шкіл, в котрих істнують і правильно фунґують шкільні дитячі бібліотеки, підчеркують сей великий і благородний вплив шкільних бібліотек на моральний стан та інтелєктуальний розвиток дітвори й молоді.

Бажаючи акцію закладання й ведення шкільних бібліотек улекшити учительству до можливих границь, видало Міністерство Освіти окрему інструкцію, яку подаємо в достовірному перекладі.

І. БІБЛІОТЕКА А ШКОЛА.

Бібліотека для молоді — се щось невідлучне і тісно звязане з кождою школою. Вона становить осередок найважнійших середників наукових. Живе заінтересування молоді книжечками до читання підносить дуже скоро безпосередні висліди шкільного навчання. Лєктура знаменито образує ум, розбуджує зацікавлення, розвиває інтеліґенцію молоді та поста-

чає для неї легким способом багато відомостий, яких не можна обняти наукою в школі. Тому то систематично культивована лєктура серед молоді обявляється дуже скоро і то не тільки в поліпшенню знання рідної мови, в гладкім та плавнім читанню, в легкости оповідання, в поправній стилізації і т. и., але також у скорих поступах з обсягу инших предметів науки, а передовсім при науці історії, географії і природи.

Наслідком того також виховна праця учителя в такій школі, де молодіж засмакувала в читанню книжок і де образує свою волю і почування під впливом доцільно підібраної лєктури, стається дуже легка й приємна.

Сі безпосередні наслідки не вичерпують одначе ваги читання в школі. Учитель повинен усвідомити собі се, що при належитім приміненню сповнять шкільні бібліотеки, скорше чи пізнійше, свою велику місію, а саме: виховають молодіж на світлих й добрих горожан держави. Твори красного письменства поглубляють культуру молоді, історичні оповідання привязують почування молоді до минувшини та історичних традицій, а шляхотна, ідейна лєктура принукує молодіж до понимання усіх явищ теперішнього життя, не з точки особистого чи партикулярного інтересу, але з точки: на цілість добра загального. Вкінци — виплекане призвичаїння до читання дає сподівання, що сей контакт з актуальними явищами буде постійно вдержаний та що молодіж, по залишенню школи, не перестане самостійно розвивати дальше свої інтелєктуальні засоби і приготовлятися до громадянських обовязків, які ждуть на неї в дальшому життю.

З тих отже зглядів є немисліме уявити собі добру школу, в якій не булоби бібліотеки для молоді, а непослідним мірилом турбот кождого управителя школи за добрий стан навчання й виховання — являється стан шкільної бібліотеки та спосіб її функґування.

II. ВИХОВНІ ОБОВЯЗКИ БІБЛІОТЕКАРЯ.

Повну відвічальність за шкільну книгозбірню, за її консервацію та за належне використання її для виховних цілий і шкільної науки, поносить управитель школи. Він може однак поручити ведення шкільної бібліотеки одному з членів учительського збору. Тоді повинен управитель школи памятати, що заряд бібліотекою є обовязком дуже відповідальним і що виконування сего обовязку дає справді багато вдоволення, але вимагає великого вкладу праці. Книжки тоді лише матимуть маркантний вплив на молодь, коли діти будудь багато читати, коли тота їх лєктура буде постійна (тягла) і коли книжка станеться улюбленою розривкою дитини. Осягнення сеї цїли не є легкою річею. Доцільне орудування шкільною бібліотекою вимагає не лише запалу і працьовитости управителя школи та учительського збору, але також великої розваги й великого такту, значної кількости досвіду і певної технічної справности.

Запал дітвори до читання книжок не приходить відразу. Ся справа вимагає умілої заохоти з боку учителя. Щоби се осягнути, повинен в першій мірі сам бібліотекар знати добре всі книжки, які находяться в бібліотеці. Взагалі дитяча

література не повинна бути чужа для доброго учителя. Передовсім мусить він знати зміст сих книжок, що їх читають діти в його школі. Нераз на годинах ріжних предметів наукових випаде учителеви принагідно заохотити дітвору до прочитання якоїсь книжки, якої зміст є звязаний з темою даної лекції. Часом прочитання кілька сторінок з якоїсь інтересної книжки, винятої з бібліотечної шафки, заохотить дітвору до її прочитання. Деколи належить дати голос дітям, які поділяться враженнями з прочитаної лектури, викликуючи в той спосіб ріжні замітки та дискусію серед малих читачів. Передовсім мається се переводити в часі випожичування книжок*).

Визичування книжок повинно відбуватися найменше 2 рази в тиждни. Не може воно бути лише „сухим урядуванням“ учителя та відбуватися в мовчанці і з поспіхом. Учитель, в часі випозичування книжок, повинен уважати себе дискретним дорадником в доборі книжок і багато розговорювати з дітворою на тему бажаної нею лектури. Діти дуже охотно говорять про прочитані книжки, а инші цікаво прислухуються сій балачці. Учитель, слухаючи таких оповідань і розмов, постійно збільшає свій досвід в справі почитности і впливу книжок, що находяться в шкільній бібліотеці. В той спосіб, діти самі, найкрасше заохочують своїх товаришів до читання відповідних книжок. Учитель знова зі свого боку повинен також в міру потреби дораджувати, однак дораджувати осторожно — індивідуалізуючи т. зн. — примінюючи лектуру до успосіблення й хи-

*) Гляди на сю тему відповідний реферат у II. частині сеї книжечки (Прим. „Світа Дитини“).

сту дитину, вистерігаючись при тім всякого педантизму. Особенно не належить змушувати дітий до читання популярно-наукових книжок, а лише дискретно, зі зрозумінням річи, зазначувати всі ті прикмети такої книжки, які в данім случаю можуть заінтересувати малих читачів**). Книжки такі належить отже давати лиш таким ученикам (-цям), які, після всякої правдоподібности, будуть їх читати.

Дітий, що люблять багато читати, не належить здержувати від читання, о скільки така лєктура не відбивається зі шкодою на здоровлю дитини та успіхах у шкільній науці. Навпаки, треба часом позичити такому читачеви більше чим одну книжку нараз, а навіть, коли заходить потреба, треба найти час на визичення йому книжки поза означеними годинами бібліотечними. Однак такі читачі вимагають спеціяльної контролі з боку бібліотекаря: чи вони справді уважно та в цілости читають побирані книжки і чи не попадають в небезпечну поверховність під впливом масово й хаотично консумованої лєктури.

Добрий бібліотекар пильно нотує собі всі досвіди, пороблені чи помічені в часі визичування книжок. Вони навчать його дуже багато про самих дітий, а також і про книжки. Нераз покажеться з таких обсервацій, що дитина, яка не робить належних поступів у науці, обявляє сильне заінтересування в якомусь спеціяльному напрямі, або — що ученик, який в науці є без заміту, обмежується виключно до пе·

**) За примір може тут послужити книжка М. Рубакина п. з. „Оповідання з царства звірів". По прочитанню одного уступа з сеї книжки на годині в клясі, так заінтересує учитель дітвору, що всі нараз бажають читати сю книжку. (Прим. „Св. Дитини").

реоблення заданої лєкції, заховуючи при тім повну байдужність до лєктури. Нераз переконується учитель, що книжка, яка в його молодечих літах була для нього дуже займаюча, то тепер не інтересує вона зовсім його учеників і навпаки.

Такі досвіди, пороблені на дітях, належалоб зужитковувати при їх характеристиці. Вони становитимуть важний складник при вироблюванню осуду (опінії) про інтелєктуальний розвиток дітий. Обсерваційї, пороблені в відношенню до поодиноких книжок, належалоб нотувати в бібліотечних звітах. Будуть вони становити дуже цінний матеріял для шкільних властий і дозволять робити постійні корректури одноцільної акції в напрямі піднесення читальництва серед молоді.

Випозичаючи дітям книжки, належить часто памятати про їх родину. Треба отже часом заохотити дитину не лише, щоби прочитала книжку в хаті своїй рідні чи родичам, але нераз випаде позичити дитині книжку з тою лише думкою, що вона придасться й справить приємність її родичам. Тим чином приєднується для школи старше покоління, а рівночасно поширюється знаменито обсяг культурного впливу школи.

III. ПОШИРЮВАННЯ БІБЛІОТЕКИ.

Амбіцією кождого учителя повинно бути змагання, щоби як найбільша скількість його школярів віддавалася читанню книжок, а амбіцією управителя школи, кромі сего: щоби бібліотека в його школі буда як найкрасше вивінувана, щоби кождого року прибували до неї всі нові видання, а ті що є, щоби находилися

у взірцевому ладі та порядку. З правила поширювання істнуючої книгозбірні шкільної, а в численних випадках правдоподібно навіть само заложення шкільної бібліотеки, залежатиме в першій мірі від ініціятиви та енергії учительства, яке, незалежно від дотацій на сю ціль призначених шкільним самоврядуванням, повинно само здобувати фонди на побільшення шкільної бібліотеки*). Легко буде можна добути на сю гарну ціль відповідні фонди від ідейних й жертвенних одиниць, або від деяких фінансових установ та кооператив, які схотілиб віддати частину чистих зисків на культуральні цілі, а саме: на закуп книжок для шкільних бібліотек**). В ціли більшого заінтересування сею справою загалу, можнаб поширити шкільну бібліотечку (там де нема ще в місци читалень „Просвіти“ — прим. складача) через утворення при ній відділу для старших, призначуючи на сю ціль частину зібраних фондів. Орґанізуючи одначе на цілі бібліотеки добровільні складки родичів, підприємства, доходові як: концерти, театральні вистави то що — належить завсігди складати подрібні рахунки й звіти з узисканих сею дорогою гроший від суспільности. Контрольна комісія, з рамени Ради шкільної місцевої, являється при такій акції дуже вказана.

При закупі нових книжок до бібліотеки належить памятати, що істнує багато книжок для молоді не-

*) Інструкцію в тім напрямі для укр. народнього учительства виробила Освітна Комісія В. П. У. У. і вона є надрукована на иншому місци в сій книжечці. (Прим. „Св. Дитини“).

**) Сей обовязок тяжить в першій мірі на всіх українських кооперативах по наших селах і місточках. Учителі, які працюють по тих кооперативах, повинні припильнувати сеї справи та перевести її в життя. (Прим. „Світа Дитини“).

відповідних взагалі, а для дітий народних шкіл з окрема.

Відповідний добір книжок для шкільних бібліотек улекшить Зарядам Шкіл виказ книжок, зладжений через спеціяльну „Комісію оцінки книжок для молоді“ — яка істнує при Міністерстві Освіти у Варшаві*).

Велику осторожність належить заховувати при приниманню дарів у книжках для шкільної бібліотеки. В сути річи є се дозволене, однак визичати такі книжки для молоді можна лише тоді, коли дана книжка належить до ряду поручених (апробованих) Міністерством, або наколи учитель, влучаючи книжку (ще неапробовану шкільними властями - прим. „Св. Дит.“) до шкільної бібліотеки, своїм підписом в „Замітці“ бібліотечного інвентаря **ствердить** що знає зміст даної книжки і що приймає за неї повну відвічальність. **)

Технічна сторона ведення шкільної бібіотеки є не менше важна, від виховної сторони. Дуже часто нелад у бібліотеці стається головною причиною її малої ужиточности і викликує через се знеохоту в учителя до дальшої праці і з тої причини нераз значні капітали, вложені в книжки, марніють безхосенно в зле адміністрованих бібліотеках. Для уникнен-

---

**) Се відноситься лише до книжок польських, бо виказу апробованих книжок українських досі нема. Станова Орґанізація укр. учительства і Видавництво „Світ Дитини“ — робили в тій справі заходи в Кураторії Львівського шк. Округа які одначе остали без успіху. (Прим. „Світа Дитини“).

**) Ся клявзуля міністеріяльної інструкції дає змогу українському учительству вводити до шкільних бібліотек книжки українські для молоді, які ще досі не діждалися цензури ні апробати висших шкільних властей. В першу чергу, майже всі видання „Світа Дитини“ надаються для сеї цілі. (Пр. „Св. Дит.“)

ня таких консеквенцій, подається понизше загальникові основи правильника, уняті в ряд коротких а змістових вказівок, для керманича шкільної бібліотеки.

IV. ВЕДЕННЯ БІБЛІОТЕКИ.

§ 1. Бібліотечний інвентар і катальоґ.

Успішне ведення бібліотеки вимагає заложення:
А. Бібліотечного інвентаря,
Б. Катальоґу книжок.
Пояснення:

А. Бібліотечний інвентар. 1) В рубриці: Скількість томів — вписується число, що вказує з кількох окремих томів даний твір зложений і оправлений. Наколи в однім томі оправлено кілька ріжних книжочок разом (гляди: взір ч. 5), тоді том сей одержує число 1, а в рубрикмх: „Автор — заголовок" — виписується назвиска всіх авторів і поодинокі заголовки творів.

2. Рубрика — „Ціна книжок" повинна бути виповнювана постійно, головно при доповнюванню бібліотеки шляхом купна книжок, в ціли улекшення домагання відкуплення знищеної або загубленої книжки. В тій рубриці належить подавати вартість книжки, яку вона має в детайльній книгарській продажі (набіть при дарованих книжках).

Б) Катальоґ книжок, який треба з правила вести, крім бібліотечного інвентаря, має бути поазбучний після авторів. У більших бібліотеках мусить бути ще й катальоґ діловий (уложений після відділів; пр. історія, ґеоґрафія, природознавство, техніка, спорт.)

Кожда книжка в тім катальоґу **задержує** своє число під яким є заінтабульована в бібліотечнім ін-

Взір формуляра бібліотечного інвентаря

Число пор.	Автор	Заголовок	Видавець, місце і рік видання	Скількість томів	Ціна книжки в золотих	Замітка
1	Лотоцький Антін	Покотигорошок	Світ Дитини Львів 1926	1	1·00	Стверджую, що зміст книжки надається для шкільної дітвори Н. Н. учитель
2	Бернет Г. Ф.	Малий льорд	Михайло Таранько Львів 1923	1	4·00	detto
3	Франко Іван	Лис-Микита	Українська Антикварня Львів 1924	1	3·00	detto
4	Маковей Осип	Ярошенко	„У. П. Т.“ Львів 1925	1	4·50	detto
5	Франс А.	Оповідання				
	Вериго М.	Волове очко	Світ Дитини Львів 1920 — 23	1	3·25	detto
	Магир М.	Байки				
	Уайльд О.	Зоряний хлопчина				

вентари. В маленьких бібліотеках (пр. при 100 дрібних книжках) ведення такого катальоґу не є конечне.

§ 2. Інвентаризація.

По одержанню книжки шляхом купна, переказання від шкільної власти, або з жертв — входить книжка в склад бібліотеки, причім належить:

а) вписати точно назвиско автора, заголовок ітд. в бібліотечнім інвентари;

б) заосмотрити книжку печаткою і вписати число інвентаря: на заголовковім листку і при кінци остан-

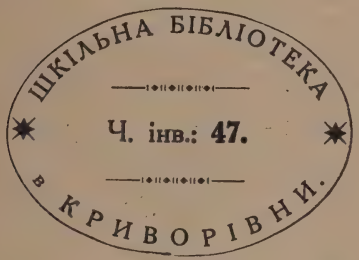

ньої задрукованої сторінки, а на хребті книжки дати паперову наліпку з числом;

в) на книгарськім рахунку, побіч заголовка книжки, належить вписати число інвентаря;

г) при дарованих книжках — переслати особі чи інституції, яка книжку дарувала, посвідку відбору книжки з заподанням числа бібліотечного інвентаря, під яким вписано її туди.

Замітка. Оскільки би книжка не зістала надіслана шкільною владою, або не находиться в списі книжок допущених для шкільних бібліотек, належить перед її віддачею в руки молоді — провірити її зміст, оцінити вартість педагогічну і вписати сю коротку оцінку в рубриці „Замітки“.

§ 3. Випозичування книжок.

А. Звідомлення про дні й години фунґування бібліотеки мається оголосити дітворі устно, а кромі сего має бути се подане на письмі десь на виднім місци. Належить перестерігати т о ч н о г о фунґування бібліотеки. Випозичуваннє застановляється на три тиждні перед літними феріями (около 10 червня), в ціли упорядкування цілої книгозбірні, а розпочинається його доперва з початком шкільного року в вересни (около 10-го).

Б. Для належної контролі випозичувань повинен бібліотекар вести:

а) картотеку читачів,

б) картотеку випозичуваних книжок.

Карту для кождого читача можна провадити в зошиті (нотатці), де належить вписати назвиска всіх дітий, що учащають до школи, поазбучно після кляс, (відділів), причім відносно до скількости випозичувань, вписується тільки одно назвиско на вершку сторінки, або по кілька назвиск, з угляденням відповідних відступів. Низше назвиска нотується клясу чи відділ і к о ж д о ч а с н о: дату випозичення книжки, її число (або заголовок), евентуально замітки дитини відносно змісту книжки, замітку бібліотекаря в справі передержання або знищення і дату звороту книжки. Найвигіднійше є провадити карти читачів на окремих картонових листках *) (величини кореспондентки почтової) з відповідними рубриками, уложені поазбучно в деревляній коробці.

---

*) Картотеку можна замовляти у Видавництві „Світ Дитини“ як також инші друки до ведення шкільної бібліотеки й печатки.

Взір карти читача.

КАРТА ЧИТАЧА Ч.:

Імя й назвиско, адреса: Ученик кл.:

Дата випозичення книжки	Число книжки	Дата звороту книжки	Замітка

Карти визичуваних книжок не є конечні в малих бібліотечках, одначе в більших книгозбірнях являються вони необхідними. Можуть вони бути, подібно як карти читачів, ведені в зошиті, або на окремих картонових листках, з захованням відповідних рубрик, після низше поданого взірця. Точна контроля читачів і руху книжок уможливить легке зіставлення статистичних дат при кінци шкільного року.

Взір карти визичуваних книжок.

Автор: Число інв.:----------
Заголовок:

Дата випоз.	Число карти читача	Назвиско читача:	Кляса відділ	Дата звороту	Замітки

В. Катальоґи книжок, призначені для читачів, не є в малих бібліотеках конечні. Вибором книжок кермує сам бібліотекар, беручи під увагу замилування читача, спеціяльне заінтересування та його умовий розвиток.

Вказаним є також: зробити спис книжок, відповідних на лєктури для кождої кляси з окрема і помістити їх на стіні в кождій клясі *).

Дуже пожиточні є частинні викази квижок, що находяться в шкільній бібліотеці, зроблені пр. у формі барвних плякатів, які відносяться виключно до якогось моменту, що викликує заінтересування дітвори, або має лучність з наукою в клясі. І так пр. на лєкції ґеоґрафії, при обговорюванню Африки чи Азії, поява такого плякату з поданням кількох заголовків книжок, (описи подорожий: Верна, Майн-Ріда, Уміньского, Корсака, Окуневського), в яких описані ті части світа, викличуть охоту в учеників до прочитання сих творів.

Так само можна підібрати відповідні книжки, в яких описано пр. Карпати, життя звірів, ріжні винаходи, і т. и.

§ 4. Консервація книжок.

Обовязком усіх учителів, а головно бібліотекаря — є призвичаїти дітий до пошанівку книжок із шкільної бібліотеки. В деяких школах прибивають на книжках наліпки або печатки, якими перестерігають молодіж перед нищенням книжок. Принагідні поучення учителя бувають в таких разах найбільш пожадані. Особливо належить призвичаювати дітий, щоби по-

*) Такі готові списи книжок, уложені для I — IV. кляси народних шкіл по селах, та для доповняючої науки, є подані в тій книжечці для вигоди учительства в доборі відповідної лєктури. Їх можна зміняти після льокальних потреб та відносин. (Прим. „Св. Дитини“).

зичену книжку дали в паперову обгортку, щоби не дотикали її забрудженими руками, та щоби не читали при обіді чи вечері. Також треба звертати їх увагу, щоби не слинили пальців при листкованню книжки, на загинали кінців карток, не перегинали книжки при читанню і не нищили тим чином переплету. Дома нехай держуть позичену книжку в безпечнім місци, щоби не улягла знищенню. Безоглядно належить перестерігати, щоби діти не робили на книжці ніяких заміток, записок ні знаків а також, щоби не мазали та не виривали образків.

Наколи лучаються часті случаї таких ушкоджень книжок, тоді належить примінювати за се грошеве відшкодування. Зібрані гроші належить обертати передовсім на переплет знищених або ушкоджених книжок. Можна також відмовити дитині на якийсь час випозичення книжок, однак вичеркування її з книги (картотеки) позичаючих належить уникати.

В ціли належної контролі повинен бібліотекар сам, або при допомозі кількох вибраних дітий, переглядати кожду звертану книжку — для сконстатування стану переплету та образків. Всякі замічені ушкодження належить нотувати на карті при назвиску читача, а саму книжку відложити на бік в ціли направлення ушкоджень.

До помочи при випозичанню та при контролі книжок можна уживати старших дітий, які відповідно до сього заохочені — будуть сповняти сі обовязки з великою приємністю. Така співпраця є можлива тільки в присутности й під бачним наглядом учителя, який повинен сам сповняти обовязки бібліотекаря.

На закінчення сеї інструкції подаємо катальог українських книжок, які є на книгарськім ринку і надаються на лектуру для шкільних дітий та старшої молоді. На жаль не маємо ще досі апробованих шкільною владою українських книжок для молоді. А шкода се велика, бо молоде українське покоління дуже палко горнеться до читання книжок, тільки на жаль — по наших школах немає бібліотек. Може від тепер наступить під тим оглядом певна зміна на красше!

Спис польських книжок, апробованих міністеріяльною оціночною комісією. начислює всего 320 заголовків книжок.*) Праця сеї Комісії в тім напрямі поступає дуже поволі. Належить сподіватися, що в коротці ся Комісія, свідома великої ваги справи закладання шкільних бібліотек у цілій державі, возьметься також до оцінки й українських книжок.

---

*) Видавництво „Світ Дитини“ може достарчати також для шкільних бібліотек бажані книжки в польській мові Спис польських книжечок висилається на бажання, за зворотом коштів 50 сотиків значками почтовими.

КАТАЛЬОҐ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

І. КНИЖКИ ДЛЯ ДІТИЙ.

1. Книжки з барвними малюнками.

Для дітий від 3 до 8 літ.

(Ціни книжок у доляровій валюті.)

Серія А.

1.	Барвне А. Б. В.	0·20 дол.
2.	Братчик і сестричка	0·20 „
3	Добрі приятелі	0·20 „
4	Дикі звірі	0·20 „
5.	Хто почислить?	0·20 „
6.	Чуда техніки в життю дітий	0·20 „

Разом: 6 книжечок.

Серія Б.

(Казки із всесвітної дитячої літератури.)

1.	Бабуся Метелиця	0·10 дол.
2.	Брат і сестра	0·10 „
3.	Вовк і козенята	0·10 „
4.	Гусійка	0·10 „
5.	Гулівер	0·10 „
6.	Домовики	0·10 „
7.	Дика рожечка	0·10 „
8.	Івась і Гануся	0·10 „
9.	Каліф Бузько	0·10 „
10.	Котик у чобітках	0·10 „
11.	Мізинчик	0·10 „
12.	Попелюшка	0·10 „

13. Робінзон Крузо . . . . . 0·10 дол.
14. Снігурочка . . . . . 0·10 „
15. Чарівний столик . . . . . 0·10 „
16. Червона Шапочка . . . . . 0·10 „

Разом: 16 книжечок.

Серія В.

(Українські народні байки і казки).

1. Дід та баба . . . . . 0·10 дол.
2. Мати Коза . . . . . 0·10 „
3. Лисичка, котик і півник . . . . . 0·10 „

Разом: 3 книжечки.

Серія Г.

(Ілюстровані укр. байки і казки з циклю: „Українській Дитині").

1. Злидні . . . . . 0·10 дол.
2. Лісовай цар Ох . . . . . 0·18 „
3. Про морського царя . . . . . 0·15 „
4. Хатка в лісі . . . . . 0·12 „
5. Цар Лев . . . . . 0·20 „
6. Царенко і змій . . . . . 0·20 „
7. Царевич Яків . . . . . 0·20 „

Разом: 7 книжечок.

Серія Ґ.

(Твори поета Олеся для дітий).

1. Вовченя . . . . . 0·12 дол.
2. Іменини . . . . . 0·12 „
3. Поєдинок . . . . . 0·12 „
4. Рак рибалка . . . . . 0·12 „
5. Ялинка . . . . . 0·12 „

Разом: 5 книжечок.

Серія Д.

(Ілюстровані казки із світової літератури — видання „Укр. Накладні" в Берліні).

1. Заворожена Королівна . . . . . 0·20 дол.
2. Казки з 1001 ночі . . . . . 0·20 „

3. Кіт у сапянцях . . . . . 0·20 дол.
4. Мінхгавзен . . . . . 0·20 „
5. Робінзон Крузо . . . . . 0·20 „
6. Снігурочка . . . . . 0·20 „
7. Хата дядька Тома . . . . . 0·20 „
8. Червона Шапочка . . . . . 0·20 „
9. Війна гриибів з жуками . . . . . 0·20 „

Разом: 9 книжечок

Серія Е.

(Книжечки для дітий 3 — 5 літних з рухомими фіґурами і малюнками)

1. Подорож пана Цікавського . . . . . 0·35 дол.
2. Червона Шапочка . . . . . 0·30 „

Разом: 2 книжечки.

---

2. Байки, казки й оповідання.

(Для дітий від 7—10 літ).

Ціни книжок у доляровій валюті.

1. Андерзен Г. Хр.: Казки . . . . . 0·10 дол
2. Гасенко Г.: Ная з джунґлів . . . . . 0.50 „
3. Гавфф Вільгельм: Казки . . . . . 0·10 „
4. Глібів Леонід: Байки . . . . . 0·10 „
5. Гребінка Е.: Приказки . . . . . 0·10 „
6. Ґрімм Браття: Казки . . . . . 0·10 „
7. „ „ Русалка . . . . . 0·10 „
8. Езоп: Байки . . . . . 0·10 „
9. Животко А.: Моя книжка . . . . . 0·04 „
10. „ „ Промінь . . . . . 0·16 „
11. Кіплінґ Р.: От собі казочки . . . . . 0·10 „
12. „ „ От собі сторійки . . . . . 0·20 „
13. „ „ От так казки . . . . . 0·30 „
14. Крилов І. А.: Байки . . . . . 0.10 „

15. Ляфонтен Іван: Байки . . . . . 0·10 дол.
16. „Наші Казки“ (2 томики) . . . . . 0·20 „
17. Олесь О.: Івасик - Телесик . . . . . 0·30 „
18. Руданський Ст.: Співомовки . . . . . 0·10 „
19. Рудченко Ів.: Укр. народні казки . . . . . 0·30 „
20. „ „ Гордий цар . . . . . 0·07 „
21. „ „ Летючий корабель . . . . . 0·04 „
22. „ „ Попович Ясат . . . . . 0·04 „
23. „ „ Рись - Мати . . . . . 0·04 „
24. „ „ Убогий та богатий . . . . 0·07 „
25. „ „ Царівна-жаба . . . . . 0·04 „
26. Сірий Юрій: Про горобця славного молодця . 0·12 „
27. „ „ Світова мандрівка каплини води . 0·12 „
28. Сибіряк-Мамин Д.: Поганий день Василя Івановича 0·04 „
29. „ „ Пригоди статечної миші . . 0·04 „
30. „ „ Старий горобець . . . . 0·04 „
31. „ „ Три оповідання . . . . . 0·12 „
32. Федькович О. Ю.: Казки . . . . . 0·10 „
33. Фенельон Фр.: Казки . . . . . 0·10 „

3. Книжки для діточих бібліотек.

(Ціни книжок у краєвій валюті).

1. »А—а Коточок!« Збірка пісень і приповідок для маленьких дітий . . . . . 0·50
2. Амічіс Едм.: Записки школяря . . . . . 0·60
3. Айнс Джордж: Попри джунґлі . . . . . 0·30
4. Барвінський-Шкрумеляк: Малий лікар . . . . . 1·00
5 Бесівр А.: Малий Петрусь . . . . . 0·40
6 Білоусенько О.: Пригоди Вовка-Неситого . . . 0·70
7. Буйно М.: Скарб . . . . . 0·20
8. Буш В.: Бжоли . . . . . 1·00
9. „ „ Веселі оповідання 0.60
10 „ „ Дядькова пімста . . . . . 0·25
11. „ „ Нечемне вороня . . . . . 0·50
12 „ „ Співомовки . . . . . 0·60
13. „Веселка“ — збірочка вершиків . . . . . 0·60
14. Вериго М.: Волове очко . . . . . 0·25
15. Вільшенко Я.: Чорнокнижник з Чорногори . . . 0·70
16. „ „ Швець Копитко і качур Квак . . 0·30

17. Вуйко Влодко: Пригоди Юрчика Кучерявого . . . 0·70
18. „Вуйко Квак“ — Пригоди зеленої жаби . . . 0·60
19. Гнатюк В.: Народні байки . . . . . 0·60
20. Грінченко Б. Коротка Історія України . . . . 0·50
21. Грімм Браття: Казки . . . . . 0·40
22. Гугу: Добре серце . . . . . 0·30
23. „ Лесик і коминяр . . . . . 0·25
24. „Дорога до щастя“ . . . . . 0·15
25. Загірна М.: Історія про Галю і лялю . . . . 0·50
26. Завадович Р.: Казка про царевича Івана . . . 0·60
27. „Зима“ — читанка для дітий . . . . . 0·95
28. Кабаровська С.: Вкраїні служи . . . . . 0·55
29. „Кізка-білоніжка“ — „Телесик“ . . . . . 0·15
30. Кіплінґ Р.: Слонятко . . . . . 0·20
31. „ „ Як верблюд дістав горб . . . . 0·20
32. Кокольський М.: Байки . . . . . 0·40
33. Кольоді К.: Пригоди Пінокія . . . . . 4·00
34. Королів-Старий В: Близький світ . . . . . 1·50
35. Кибальчич Н.: З моїх спогадів . . . . . 0·40
36. Куликівна С.: Алі Баба і 40 розбійників . . . 0·25
37. Лебедова Віра: Малі герої . . . . . 0·60
38. „ „ Мами . . . . . 0·20
39. Лотоцький А.: Езоп . . . . . 0·40
40. „ „ Пан Коцький . . . . . 0·50
41. „ „ Покотигорошок . . . . . 1·00
42. „ „ Японські казки . . . . . 0·40
43. Липа Іван.: Трицарство . . . . . 0·30
44. „ „ Орел промінистий . . . . . 0·15
45. Лисецький П.: Зелена бабуся . . . . . 0·20
46. „ „ Ме-е-е-е! . . . . . 0·20
47. „ „ Мурашка, лебідь і пчола . . . . 0·20
48. „ „ Пусти мене . . . . . 0·30
49. „ „ Чотири чи пять . . . . . 0·20
50. „ „ Хто краще зробить . . . . . 0·20
51. Магир М.: Байки . . . . . 0·50
52. „ „ Пригоди лінивого котика . . . . . 0·50
53. Макарушка О.: Китиця желань . . . . . 0·55
54. Маковей О.: Пригоди горобчика . . . . . 0·40
55. Марків Лев: Наші невидимі вороги і приятелі серед звірят і ростин . . . . . 0·25
56. Масе Жан: Історія куска хліба . . . . . 0·35

56. **„Нашим Найменшим“** — Народні казки і байки з образками (12 книжечки по) . . . . . 0·17
57. **„Найкрасші байки і казки“** . . . . . 0·90
58. **„На вакаціях“** — повістка . . . . . 0·25
59. Немцова Б.: Про дванайцять місяців . . . . . 1·40
60. **Оповідання з життя звірят** . . . . . 0·80
61. Онищук А.: Як Незнайко став муравлем . . . . 0·25
62. Петренко І.: Малі Козаки . . . . . 0·25
63. Підгірянка М.: Зайчик і лисичка . . . . . 0·20
64. „ „ Малий Василько . . . . . 0·30
65. Поліщук Клим: Золоті зернятка . . . . . 0·20
66. **„Про богатира Сухобродзенка Івана і Настасю прекрасну“** . . . . . 0·50
67. Пятка Стефан: На прічках . . . . . 0·20
68. Руданський Ст.: Співомовки (вид. „Просвіти“) . . 0·20
69. Свіфт Дж.: Подорож Гулівера до Великанів . . . 0·30
70. „ „ Подорож Гулівера до Ліліпутів . . . 0·40
71. Спілка Іван: На чужині . . . . . 0·30
72. Толстой гр. Лев: Казки . . . . . 0·30
73. Топеліус З.: Дар морського царя . . . . . 0·70
74. **„Хто такий Шевченко?“** . . . . . 0·25
75. Хронович В.: Пригоди Лиса Панаса і його жінки Мотрі 0·50
76. Франко Іван: Коли ще звірі говорили. (4 части) . 4·40
77. „ „ Ріпка . . . . . 0·30
78. Франс Анатоль: Оповідання . . . . . 0·30
79. Чайченко Василь Байки . . . . . 0·60
80. „ „ Книга казок . . . . . 1·20
81. „ „ Олеся . . . . . 0·10
82. Шарельман Г.: Мізинчик . . . . . 0·75
83. Шевченко Т.: Малий Кобзар (з образками) . . . 0·60
84. „ „ Кобзар для дітий . . . . . 0·40
85. **„Шекспір у повістях“** . . . . . 0·30
86. Шкурмеляк Юра: Юрза-Мурза . . . . . 0·60
87. Штелігівна М.: За скляною стіною . . . . . 0·25
88. **„Японські казки“** — збірка . . . . . 0·30
89. Яремова Слава: Жертвенні огні . . . . . 0·25
90. Ярошинська Е.: Заповіт . . . . . 0·30

II. КНИЖКИ ДЛЯ МОЛОДІ.

1. Оповідання, історичні повісти й подорожі.

(Ціни книжок у краєвій валюті).

1.	Авелін: Цариця і Весталка	1·00
2.	Амічіс Едмонд: Добрий син	2·00
3.	Амічіс-Педерцані: Малі герої	2·50
4.	Бавбергер В. В печері пустинника (2 томи)	2·00
5.	Бернет Фр.: Сара Кру	0·40
6.	„ „ Малий льорд	4·00
7.	Бехштайн Л.: Казки (2 томи)	3·80
8.	О'Браєн Софія: Ірляндські оповідання	1·20
9.	Будзиновський В.: Кров за кров	2·00
10.	„ „ Осаул Підкови	2·00
11.	„ „ Під одну булаву	2·00
12.	„ „ Пластун	1·20
13.	„ „ Шагін Герай	0·80
14.	Валь де Л.: У копальнях Сардинії	1·00
15.	„ „ В підземеллях Риму	1·00
16.	„ „ В огні й крови	1·00
17.	Верн Юлій: Зоря Півдня	1·10
18.	„ „ Шансельор	2·50
19.	Вільшенко Я.: Пан Чваньківський (Український Мінхгавзен)	1·50
20.	Вовчок Марко: Викуп	0·50
21.	„ „ Два сини	0·50
22.	„ „ Інститутка	0·50
23.	„ „ Не до пари	0·50
24.	„ „ Сестра	0·50
25.	„ „ Три долі	0·80
26.	„ „ Посмертні оповідання	2·00
27.	Возняк М.; Оповідання про Марк. Шашкевича	0·25
28.	Воробкевич І.: Безглуздів	2·00
29.	Гавфф Вільгельм: Казки	1·90
30.	Галичанка О.: В горах	0·25
31.	Гедін Свен: Крізь пустині Азії	0·50
32.	„ „ В країні гробової тиші	0·50
33.	„ „ У вітчині дикого верблюда	0·50
34.	„ „ Подорож по Тибеті	0·50

35. Глібів Леонід: Байки — (видання „Поділля“) . . . 0·75
36. Гіго Віктор: Ватерльо . . . . . 0·30
37. Гнатюк В.: Баронський син . . . . . 1·80
38. „ „ Народні байки . . . . . 3·00
39. „ „ Як повставав світ . . . . . 2·00
40. Голубець М.: Провідник по Львові . . . . . 3·00
41. Гоголь М.: Вій . . . . . 0·60
42. „ „ Сорочинська ярмарка . . . . . 0·60
43. „ „ Страшна пімста . . . . . 0·50
44. „ „ Тарас Бульба . . . . . 2·00
45. Грабович Ілярій: Марта Борецька . . . . . 0·60
46. Грінченко Борис: Оповідання . . . . . 2·00
47. „ „ Тато . . . . . 0·60
48. „ „ Підпал . . . . . 0·50
49. „ „ Сестриця Галя — Панько . . . 0·50
50. „ „ Олеся — Грицько 0.50
51. Гриневичева К.: Леґенди і оповідання . . . . 0·30
52. „ „ По дорозі в Сихем . . . . . 0·50
53. Грімм Братя: Казки (2 томи) . . . . . 3·80
54. Евальд Карло: Двоножний звір . . . . . 0·40
55. Еверс Гайнц: Індія і я . . . . . 2·50
56. Демянчук Іван: Перекази старинного світа (2 томи) 1·40
57. Денисенко М.: Наша Січ-Мати . . . . . 0·30
58. Дікенс Чарльз: Різдвяна ніч . . . . . 0·50
59. „ „ Цвіркун у запічку . . . . . 2·00
60. Доде Альф.: Дивні пригоди Тартарена з Тараскону . 1·80
61. Геєрштам Г.: Вакації над морем . . . . . 2·00
62. Дойль Конан: Пропащий світ . . . . . 4·00
63. Женвре Л.: Уличник . . . . . 1·00
64. **„Записки недоброго хлопця“** . . . . . 0·60
56. **„Збиточник Ґумфрі“** . . . . . 0·80
66. **„Зі школи“** — оповідання . . . . . 2·00
67. Залізняк Микола: Оповідання з історії укр. землі . 0·80
68. Катренко О.: Пан Природа . . . . . 1·50
69. Квітка Гр.: Маруся . . . . . 1·50
70 „ „ Перекотиполе . . . . . 0·50
71. Кенан Ю.: Сибір . . . . . 3·00
72. Кіплінґ Р.: В джунґлях . . . . . 0·90
73. „ „ Оповідання . . . . . 1·40
74. Кавалів Ст.: В останній лавці . . . . . 2·20
75. „ „ Писанка . . . . . 2·00

76. Ковалів Ст.: Чародійна скрипка . . . . . 1·50
77. „ „ Щаслива бабуня . . . . . 1·90
78. Кокорудз І.: Спомини з Атен . . . . . 1·00
79. Короленко В.: Ліс шумить . . . . . 0·20
80. Королів-Старий В.: Нечиста сила . . . . . 1·00
81. „ „ „ На зеленому острові . . . . 1·40
82. „ „ „ Словянські казки . . . . . 0·80
83. Корнієнко В.: Запорожський клад . . . . . 0·50
84. Котович А.: Григорій Сковорода . . . . . 0·50
85. Костомарів М.: Чернигівка . . . . . 2·00
86. Коцюбинський М.: Пятизолотник . . . . . 0·20
87. Крипякевич Ів.: Історія Львова . . . . . 0·25
88. Кисілевська О.: До комор Довбуша . . . . . 0·80
89. Куліш П.: Чорна Рада . . . . . 2·00
90. Купер Ф.: Соколине око . . . . . 0·70
91. Лами Ч. і М.: Оповідання з Шекспіра . . . . 0·50
92. Лепкий Богдан: Сплачений довг . . . . . 0·20
93. „ „ Чекає нас велика річ 0.20
94. Левинський А.: Від Везувія до пісків Сагари . . 3·25
95. Левицький Вол.: Сто миль на колесі . . . . . 0·60
96. Лотоцький Антін: Вільгельм Тель . . . . . 0·50
97. „ „ Пригоди Лиса-Микити . . . . 1·00
98. „ „ Смертне зілля . . . . . 0·40
99. Льондон Джек: Оповідання Південного моря . . 2·25
100. Лукіянович Д.: Гість із Запорожа . . . . . 1·00
101. Маковей Осип: Ярошенко . . . . . 4·50
102. Мальо Гектор: Без родини . . . . . 0·80
103. Май Карло: Воскресення . . . . . 0·60
104. „ „ Проклятий . . . . . 0·50
105. Мілєр Е.: Молодість славних людий . . . . 5·00
106. Мордовець Д.: Гетьман Мазепа (2 томи) . . . 4·00
107. Мирний Панас: Морозенко . . . . . 0·20
108. Недоля В.; Бери все, що в хаті 0 30
109. „Оповідання з життя звірят“. . . . . 0·80
110. Опільський Ю.: Вовкулака 0.75
111. „ „ В царстві золотої свободи . . 2·00
112. „ „ Гарміоне . . . . . 0·75
113. „ „ Золотий лев . . . . . 0·90
114. „ „ Іду на Вас . . . . . 2·50
115. „ „ Сумерк . . . . . 4·00
116. Островський В.: Холмські оповідання . . . . 1·50

117. Ординців М.: Запорожці в Сарагоссі . . . . 2·00
118. Пачовський Михайло: Ілюстроване укр. письменство 0·70
119. Поліщук Клим: Гуляйпільський батько (2 томи) . 4·00
120. Романова Од.: Пан та чабан . . . . . 0·80
121. Рубакин М.: Оповідання з царства звірів . . . 4·00
122. Руданський Ст.: Вибір із творів . . . . . 2·00
124. Свеннзон Йон: На филях моря . . . . . 1·00
125. Сельмер А.: На далекій півночи . . . . . 0·90
126. Селянський А.: Орлеанська дівчина . . . . . 0·30
127. „Семен Палій“ — іст. оповідання . . . . 0·20
128. Сервантес М.: Високодумний рицар Дон Кіхот із Манчі (2 томи) . . . . . 5·00
129. Соневицький М.: Пригоди Одиссея . . . . . 0·90
130. Старицький М.: Облога Буші . . . . . 1·70
131. Стівензен Р. Л.: Остров з закопаними скарбами . 2·00
132. Твейн Марко: Пригоди Гука (2 томи) . . . . 3·00
133. „ „ Пригоди Тома Соєра . . . . 3·00
134. Томпсон Е. С. Мої знакомі . . . . . 3·00
135. Тисовський Ол.: Тайна фйорду . . . . . 0·50
136. „У зарані слави“ — істор. опов. . . . . 0·30
137. Федьвович О. Ю.: Думи і співанки . . . . . 0·20
138. „ „ „ Вибір з творів . . . . . 0·20
139. Фільгеленес: За вітчину . . . . . 04·0
140. Фінн Фр. Й.: Жертва дитини . . . . . 1·00
141. Франко Іван: Абу-Казимові капці . . . . . 1·50
142. „ „ Коваль Бассім . . . . . 2·00
143. „ „ Лис Микита . . . . . 3·00
144. „ „ Малий Мирон . . . . . 3·80
145. „ „ Пригоди Дон Кіхота . . . . . 3·00
146. Франко Петро: На самітнім острові . . . . 0·20
147. „ „ Пачкар Демко . . . . . 0·70
148. „ „ Перша сповідь . . . . . 0·30
149. „ „ Різдвяна пригода . . . . . 0·25
150. „ „ Полковник Абазин . . . . . 0·45
151. „ „ Пластова пригода . . . . . 0·35
152. „ „ Семко, Івась та Гануся . . . 0·20
153. Хорівовець А: Довічне ярмо . . . . . 0·25
154. Хоткевич Гнат: Сагайдачний . . . . . 0·60
155. Чайковський Андрій: Віддячився . . . . . 2·00
156. „ „ За сестрою . . . . . 1·50
157. „ „ З татарської неволі . . . 0·80

158. Чайковський Андрій: Корнієнко . . . . . 3·00
159. „ „ Малолітний . . . . . 2·00
160. „ „ На уходах (2 томи) . . . 4·00
161. „ „ Одарка . . . . . 1·00
162. „ „ Побратими . . . . . 2·30
163. Чайковський Микола: За силу сонця . . . . 4·00
164. Чайченко В.: Дрібні оповідання (2 томики) . . . 0·40
165. Чеканівський: Огні срібної землі . . . . . 0·30
166. Честертон Ґ. К.: На темних стежках (2 томи) . . 2·00
167. „Шевченко Тарас“ — огляд його життя й діяльности . . . . . 0·35

---

2. Історичні повісти й описи.

(Ціни книжок у доляровій валюті).

1. Барвінок Ганна: Русалка . . . . . 0·10
2. Бирчак Вол.: Василько Ростиславич . . . . . 1·00
3. Вовчок Марко: Від себе не втечеш . . . . . 0·10
4. „ „ Девять братів . . . . . 0·10
5. „ „ Сон . . . . . 0·10
6. Дайль Конан: Знак чотирох . . . . . 0·40
7. „ „ Пес Баскервілів . . . . . 0·50
8. Кащенко Л: Борці за правду . . . . . 0·30
9. „ „ З Дніпра на Дунай . . . . . 0·25
10. „ „ Зруйноване гніздо . . . . . 0·15
11. „ „ Кость Гордієнко-Головко . . . . 0·10
12. „ „ Мандрівка на Дніпрові пороги . . . 0·06
13. „ „ На руїнах Січи . . . . . 0·04
14. „ „ Над Кодацьким порогом . . . . 0·05
15. „ „ Оповідання про славне військо запорожське . . . . . 1·00
16. „ „ Під Корсунем . . . . . 0·30
17. „ „ Славні побратими . . . . . 0·10
18. Кіплінґ Р.: Брати Моуглі . . . . . 0·30
19. Куліш П.: Орися . . . . . 0·10
20. Королів-Старий В.: Чмелик . . . . . 1·00
21. Левицький-Нечуй І.: Запорожці . . . . . 0·10
22. Мордовець Д.: Гетьман Петро Сагайдачний . . . 0·20

23. Рогова О.: Тиміш Хмельниченко . . . . . 0·30
24. Руданський С.: Цар Соловей 0.20
25. Русова Софія: Серед рідної природи. 0.16
26. Свен Гедін: Єрусалим . . . . . 0·16
27. „ „ Багдад . . . . . 0·16
28. Сірий Юрій: До гір до моря . . . . . 0·16
29. Стороженко Ол.: Дорош – Гаркуша. . . . . 0·45
30. „ „ Марко Проклятий . . . . . 0·45
31. Сибіряк-Мамин Д.: Чутлива совість . . . . . 0·10
32. Толстой гр. Лев: Полонений на Кавказі . . . . 0·10
33. Федів І.-Золотополець В.: Син України . . . . 0·60
34. Федькович Ю. О.: Люба-згуба . . . . . 0·10
35. Франко Іван: Захар Беркут . . . . . 0·60
36. Чайковський А.: Козацька помста . . . . . 0·20
37. Чубинський П.: Українські народні казки (2 томи) . 0·60
38. Яворівський Е.: Геновефа . . . . . 0·20

III. ТЕАТРАЛЬНІ ВИСТАВИ.

(Ціни в краєвій валюті).

А. Для дітий.

1. Атаманюк Василь: Материна сльозинка . . . . 0·60
2. Бабій Олесь: В Шевченкове свято . . . . . 0· 0
3. Бендорф Павло: Зачарований Каліф . . . . . 0·40
4. Бідний Іван: Добрі діти . . . . . 0·60
5. Білоусенко О: Колобок . . . . . 0·80
6. Блажкевич Іванна: Діло в честь Тараса . . . . 0·40
7. „ „ Св. Миколай в 1920 р. . . . 0·40
8. „ „ Тарас у дяка . . . . . 0·40
9. Ваврисевич М.: Лісова казка . . . . . 0·40
10. Верховинка Леся: Іменини Влодка . . . . . 0·60
11. „ „ Стріча в лісі . . . . . 0·40
12. Вільшенко Я.: Гостина св Миколая . . . . . 0·40
13. „ „ Княжна Ганна . . . . . 0·50
14. „ „ Коник Стрибунець . . . . . 0·50
15. „ „ Червона Шапочка . . . . . 0·80

Дозв. рескр. Дирекції Поліції у Львові з дня 18|XI. 1921. до ч. 74.063.

16. Вілінська-О' Конор В.: Сирітка . . . . . 0·25
17. Волобуїв П.: Мені тринацятий минало . . . . 0·40
18. Головін Е.: Сон дівчинки . . . . . 0·20
19. Габрусевич Іван: Український Вертеп . . . . 0·40
20. Єреміїв Микола: Без старших . . . . . 0·20
21. „ „ Збиточники . . . . . 0·20
22. „ „ Малий трагік . . . . . 0·20
23. „ „ Микольців подарунок . . . . 0·20
24. Животко Аркадій: „Вона“ . . . . . 0·20
25. „ „ Одної ночі . . . . . 0·30
26. „ „ Сирітка . . . . . 0·30
27. Завадович Роман: Князь Марципан . . . . 0·60
28. „ „ Ніч Івана-Купала . . . . . 0·20
29. „ „ Рицар Лесь . . . . . 0·60
30. „ „ Серед ангелів . . . . . 0·80
31. Денисенко М.: Ялинка . . . . . 0·20
32. Івасиків Андрій: В царстві цвітів . . . . 0·20
33. Ігорків Юрій: Сирота . . . . . 0·20
34. Кабаровська С.: Тарас-пастушок . . . . 0·50
35. Козоріс Михайло: Діточе свято 0 20
36. „ „ Тарас-дитина. . . . . 0·20
37. Королів-Старий В.: Вередлива принцеса . . . 0·50
38. „ „ „ Зустріч . . . . . 0·60
39. „ „ „ Лісове свято 0 50
40. „ „ „ Підкладень . . . . . 0·60
41. „ „ „ Русалка-жаба . . . . . 0·60
42. Кузьмінський Дмитро: Діточа присяга . . . 0·50
43. Лебедова Віра: Вінок на могилу Т. Шевченка . . 0·20
44. „ „ Снігова Краля . . . . . 0·20
45. Лепкий Лев: Сон Івасика . . . . . 0·50
46. Лотоцький Лев: В тиху ніч . . . . . 0·50
47. Лисенко Микола: Коза-Дереза (Дитяча оперета — партитура і лібретто . . . . . 5·00
48. Лукашевич Клявдія: Бунт ляльок . . . . . 0·60
49. „ „ Серед цвітів . . . . . 0·30
50. Малицька К.: Козацькі діти . . . . . 0·20
51. „ „ На св. Миколая . . . . . 0·20
52. „ „ Русалка Дністрова . . . . . 0·20
53. Мартинович Б.: Малий артист . . . . . 0·25
54. Нерішена Л.: Різдво Марусі . . . . . 0·20
55. „ „ Слідами Тараса . . . . . 0·30

56. Олеськівна Софія: В роковини Т. Шевченка . . 0·25
57. Орлівна Галина: Золотий черевичок . . . . 0·50
58. Островський В.: Соняшник . . . . . 0·50
59. Підгірянка Марійка: В чужім пірю . . . . . 0·60
60. Полянський В.: Дядько Тарас . . . . . 0·40
61. Притуляк Андрій: Малі вязні . . . . . 0·40
62. Софронів Василь: Печери . . . . . 0·40
63. Товпліс Грація: Дарунки русалок . . . . . 0·40
64. Франко Іван: Суд св. Миколая . . . . . 0·20
65. Франко Петро: Сон маєвої ночи 0 30
66. Чубатівна Стефанія: Прогулька . . . . . 0·30
67. „ „ Цариця землі . . . . . 0·60
68. Шугаєвський Микола: Дід - Мороз . . . . . 0·80
69. Яремова Слава: Чотири пори року . . . . . 0·20

Б. Для молодіжи.

1. Блажкевич Іванна: Вертеп . . . . . 0·60
2. Ваврисевич Микола: Слава Кобзареви . . . . 0·90
3. Вільшенко Я.: Вифлеємська Зоря . . . . . 0·90
4. „ „ Сон місячної ночі . . . . . 0·80
5. Вольф Франц: При ватрі . . . . . 0·30
6. Завадович Роман: Через файку . . . . . 0·80
7. Королів-Старий В.: Чарівний камінець . . . . 0·70
8. Софронів Василь: Свято Весни . . . . . 0·90
9. Тебишев-Садовський: Самотній ліс . . . . . 0·30
10. Черкасенко С.: До світла, до волі . . . . . 0·80

Театральні вистави на Шевченкові роковини.

1. Бабій Олесь: В Шевченкове Свято . . . . . 0·20
2. Блажкевичева Іванна: Діло в честь Тараса . . . 0·40
3. Тарас у дяка . . . . . 0·40
4. Ваврисевич Микола: Слава Кобзареви . . . . 0·90
5. Вілінська-О'Конор В.: Сирітка . . . . . 0·25

6. Волобуїв П.: Мені тринацятий минало . . . . 0·40
7. Животко Аркадій: Вона . . . . . 0·30
8. „ „ Одної ночи . . . . . 0·30
9. Кабаровська Северина: Тарас - пастушок . . . 0·50
10. Козоріс Михайло: Діточе Свято . . . . . 0·20
11. „ „ Тарас Дитина . . . . . 0·20
12. Кузьмінський Дмитро: Діточа присяга 0 50
13. Лебедова Віра: Вінок на могилу Т. Шевченка . . 0·20
14. Лотоцький Лев: В тиху ніч . . . . . 0·50
15. Мартинович Б.: Малий артист . . . . . 0·25
16. Олеськівна Софія: В роковини Т. Шевченка . . 0·25
17. Полянський Вол.: Дядько Тарас . . . . . 0·40
18. Черкасенко С.: До світла, до волі . . . . . 0·80

IV. ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ*).

Кляса I.

(Для дітий 6 — 7 літ).

1.	Барвне А. Б. В.		0·20	дол.
2.	Дикі звірі		0·20	„
?.	Хто почислить?		0·20	„
4.	Чуда техніки		0·20	„
5.	Війна грибів з жуками		0·20	„
6.	Українські байки і казки:	Дід та баба	0·10	„
7.		Мати-Коза	0·10	„
8.		Лисичка, котик і півник	0·10	„
9.	Байки і казки із світової літератури:	Вовк і козенята	0·10	„
10.		Гусійка	0·10	„
11.		Івась і Гануся	0·10	„
12.		Червона Шапочка	0·10	„
13.		Попелюшка	0·10	„
14.		Котик у чобітках	0·10	„
15.		Чарівний столик	0·10	„
16.	Буш Вільгельм:	Веселі оповідання	0·60	зл.
17.	„ „	Нечемне вороня	0·50	„
18.	„Веселка“ — збірка вершиків		0·60	„
19.	Вуйко Влодко:	Пригоди Юрчика Кучерявого	0·70	„
20.	Дід Модест:	Дві казки	0·40	„
21.	Загірна М:	Історія про Галю	0·50	„
22.	Кокольський Микола:	Байки	0·40	„
23.	Магир Микита:	Пригоди лінивого котика	0·50	„
24.	Підгірянка Марійка:	Зайчик і лиснчка	0·20	„
25.	Шкрумеляк Юрій:	Юрза-Мурза	0·60	„

Разом 25 книжечок за 5 зл. + 2 доляри.

*) Сей вибір книжок призначений для народних шкіл по селах.

Кляса II.

2 рік науки.

(Для дітий 8 — 9 літних).

1.	Барвінський О.: Малий лікар	1·00	зл.
2.	Буш Вільгельм: Співомовки	0·60	„
3.	„ „ Дядькова пімста	0·25	„
4.	Білоусенко О.: Пригоди Вовка-Неситого	0·70	„
5.	Вільшенко Я.: Чорнокнижник з Чорногори	0·70	„
6.	„ „ Швець Копитко і качур Квак	0·30	„
7.	Вериго Марія: Волове очко	0·25	„
8.	Гнатюк Володимир: Народні байки	0·60	„
9	Магир Микита: Байки	0·50	„
10.	Іван Франко: Ріпка	0·30	„

11.	Байки і казки із світової літератури з малюнками:	Бабуся Метелиця	0·10	дол.
12.		Брат і сестра	0·10	„
13.		Домовики	0·10	„
14.		Дика рожечка	0·10	„
15.		Мізинчик	0·10	„
16.		Снігурочка	0·10	„
17.	Ілюстровані українські байки і казки:	Злидні	0·10	„
18.		Лісовий цар Ох	0·18	„
19.		Про морського царя	0·15	„
20.		Хатка в лісі	0·12	„
21.		Цар Лев	0·20	„
22.		Царенко і змій	0·20	„
23.		Царевич Яків	0·20	„
24.	Сірий Ю.: Про горобця, славного молодця		0·12	„
25.	„ „ Світова мандрівка каплі води		0·12	„

Разом 25 книжечок за: 5 зл. + 2 доляри.

Кляса III.

3 і 4 рік науки.

(Для дітий 10 — 11 літних).

1	Буш Вільгельм: Бжоли	1·00	зл.
2.	Завадович Р.: Про царевича Івана	0·60	„
3.	Грімм Брати: Казки	0 40	„
4.	Гриневичева Катря: Леґенди і оповідання	0·30	„
5.	Корнієнчо В.: Запорожський клад	0·50	„
6.	Марків Лев: Наші вороги і приятелі серед звірят	0 25	„
7.	Руданський Ст.: Співомовки	0·20	„
8.	Хронович В.: Пригоди Лиса-Панаса	0·50	„
9.	Шарельман Генрих: Мізинчик	0·75	„
10.	Шевченко Тарас: Малий Кобзар	0·60	„
11.	Андерзен Г. Хр.: Казки	0·10	дол.
12.	Гауфф Вільгельм: Казки	0·10	„
13.	Глібів Леонід: Байки	0·10	„
14.	Гребінка Евген: Приказки	0·10	„
15.	Езоп: Байки	0·10	„
16.	Кіплінґ Р.: От собі сторійки	0·20	„
17.	Крилов І. А.: Байки	0·10	„
18.	Ляфонтен Іван: Байки	0·10	„
19.	Олесь О.: Івасик Телесик	0·30	„
20.	Рудченко Іван: Українські народні казки	0 30	„
21.	Федькович Юрій: Казки	0·10	„
22.	Фенельон Фр.: Казки	0·10	„
23.	Казки із світової літератури: Мандрівки Гулівера	0·10	„
24.	Каліф Бузько	0·10	„
25.	Робінзон Крузо	0·10	„

Разом 25 книжечок за: 5 зл. + 2 доляри.

Кляса IV.

5, 6 і 7 рік науки.

(Для молодіжи 12 — 14 літ).

1.	Амічіс-Педерцані; Малі герої	2·50	зл.
2.	Верн Юлій: Шансельор	2·50	„
3.	Вільшенко Я.: Пан Чваньківський	1·50	„
4.	Воробкевич І.: Безглуздів	2·00	„
5.	Гнатюк В.: Як повставав світ	2·00	„
6.	Гоголь М.: Тарас Бульба	2·00	„
7.	Грабович Ів.: Марта Борецька	0·60	„
8.	Евальд Кароль: Двоножний звір	0·60	„
9.	Денисенко М.: Наша Січ-Мати	0·25	„
10.	Квітка Григорій: Маруся	1·50	„
11.	Кіплінґ Р.: В джунґлях	0·90	„
12.	Крипякевич Іван: Історія Львова	0·25	„
13	Лотоцький Антін: Вільгельм Тель	0·50	„
14.	„ „ Покотигорошок	1·00	„
15.	Рубакан М.: Оповідання з царства звірів	4·00	„
16	Суданський Ст.: Вибір з творів	2·00	„
17.	Стівензен Р.: Остров зі скарбами	2·00	„
18.	Франко Іван: Лис Микита	3·00	„
19.	Харівовець Л.: Довічне ярмо	0·25	„
20.	Чайковський Андр: З татарської неволі.	0·80	„
21.	Кащенко І.: На руїнах Січи	0·04	дол.
22.	Русова Софія: Серед рідної природи	0·16	„
33.	Федів-Золотополець: Син України	0·60	„
24.	Франко Іван: Захар Беркут	0·60	„
25.	Чубинський П.: Українські народні казки (2 томи)	0·60	„

Разом 25 книжок за: 30 зол. + 2 доляри.

Бібліотека для науки доповняючої по сільських школах.

(Для молоді від 15 — 20 року життя).

а). Книжки в золотовій валюті.

1.	Амічіс Педерцані: Малі герої	2·50
2.	Барвінський Б.: Коротка історія укр. народу	1·80
3.	„ „ Звідки пішло імя Україна	0·20
4.	Бер П.: Наука природи	1·70
5.	Бернзон Б.: Мужицькі оповідання	0·50
6.	О'Браен Софія: Ірляндські оповідання	1·20
7.	Будзиновський В.: Кров за кров	2·00
8.	„ „ Наші гетьмани	1.50
9.	„ „ Шагін Герай	0.80
10.	Валь А.: В копальнях Сардинії	1·00
11.	„ „ В огні й крови	1·00
12.	„ „ В підземелях Риму	1.00
13.	Верн Юлій: Зоря Півдня	1·10
14.	„ „ Шансельор	2·50
15.	Гнатюк Вол: Баронський син в Америці	1.80
16.	„ „ Як повставав світ	2·00
17.	Гоголь М.: Вій	0·60
18.	„ „ Сорочинський ярмарок	0·30
19.	„ „ Страшна пімста	0·50
20.	„ „ Тарас Бульба	2·00
21.	Гриневичева К.: Непоборні	3·80
22.	„ „ По дорозі в Сихем	0·50
23.	Грінченко Б.: Оповідання	2·00
24.	Грушевський М.: Культурний і національний рух на Україні в XVI і XVII ст.	3·00
25	Гінтер С.: Історія географічних відкрить	2·00
26.	Залізняк М.: Оповідання з історії укр. землі	0·80
27.	Заревич Ф.: Хлопська дитина	2·00

28. Квітка Гр.: Маруся . . . . . 1·50
29. „ „ Перекотиполе . . . . . 0·50
30. Ковалів Ст.: Громадські промисловці 1 60
31. „ „ Похресник 2 40
32. „ „ Риболови . . . . . 2·40
33. Котович А: Григорій Сковорода . . . . . 0·50
34. Кацюбинський М.: Твори 2 00
35. Кордуба М.: Північно-зах. Україна . . . . 1·20
36. Крипякевич Іван: Шляхами слави укр князів . . 1·00
37. „ „ Історія Козаччини 0 60
38. Кузик С.: Рільничі досвіди і проби . . . . 0·60
39. Куліш П.: Чорна Рада . . . . . 2·00
40. Куровець Іван: Життя й здоровля людий . . . 1·50
41. Куровський-Табо: Плекання овочевих дерев . . 2·50
42. Лежогубський Т.: З під низької стріхи . . . 0 30
43. Лепкий Б.: Кара . . . . . 1·00
44. „ „ Оповідання 1 50
45. Лотоцький А.: Смертне зілля . . . . . 0·40
46 Левицький Нечуй І.: Микола Джеря . . . . 3·00
47. Лункевич М.: Життя первісного чоловіка . . 0 40
48. „ „ Серед вічних снігів 0 40
49. Ляґерлєф С: Королеви півночи . . . . . 2·50
50. Маковей Осип: Ярошенко 4 50
51. Мальо Г.: Г.: Без родини . . . . . 0·80
52. Мартович Лесь: Оповідання . . . . . 1·50
53. Масперо Ж.: Старинна історія східних народів . . 2·00
54. Мілєр Е.: Молодість славних людий 5 00
55. Мордовець Д.: Гетьман Мазепа (2 томи) . . . 4·00
56. „ „ Сагайдачний . . . . . 0·60
57. Мирний Панас: Морозенко . . . . . 0·20
58. Михалевич М.: „Пасіка“ . . . . . 1·25
59. „Оповідання про сили природи“ (вид. „Просвіти“) 0·80
60. Орлик Пилип: Наші герої . . . . . 1·60
61. Ординців: М.: Запорожці в Сараґоссі . . . . 2·00
62 Партицький Ом.: Старинна історія Галичини . . 6·00
63. Пачовський М.: Ілюстроване укр. письменство . . 0·70
64. Раковський І.: Людина . . . . . 0·80
65. „ „ Вселенна . . . . . 1·50
66. Радзикевич Вол.: Короткий курс іст. укр. письменства 3·00
67. Рудницький Стефан: Основи землезнання України часть І. . . . . 2·80

68. Рудницьки Ст. Основи землезнання України часть II. 5·80
69. Семкович-Білецький: Оповідання із всесвітної історії 2 80
70. Старицький М.: Облога Буші . . . . . 1·70
71. Тваін Марко: Пригоди Тома Соєра . . . . . 3·00
72. „ „ Пригоди Гука (2 томи) . . . . 3·00
73. Франко Іван: Абу-Кизимові капці . . . . . 1·50
74. „ „ Коваль Бассім . . . . . 2·00
75. „ „ Малий Мирон . . . . . 3·80
76. Чайковський А.: Віддячився . . . . . 2·00
77. „ „ За сестрою . . . . . 1·50
78. „ „ Корнієнко — часть I. . . . . 3·00
79. „ „ На уходах (2 томи) . . . . 4·00
80. „ „ Одарка 1 00
81. „ „ Побратими . . . . . 2·30
82. Чайковський М.: Як чоловік зробив з ночі день . 0·40
83. Тарас Шевченко, огляд його життя (вид У. П. Т.). 0·35
84. Яворовський Евген: Мітольогія Греків і Римлян . . 1·70
85. „Як господарують селяне в чужих краях“ . . . 0·80

б) Книжки в доляровій валюті.

86. Верниволя: Як стати по українському грамотним . 0·10
87. Грушевський М.: Про старі часи на Україні . . 0·30
88. Григорович М.: Як Ірляндія здобула собі волю . 0·12
89 Карманський П.: Між рідними в півд. Америці . . 0 30
90. Кащенко А.: Оповідання про славне військо запорож 1·00
91. „ „ Зруйноване гніздо . . . . . 0·16
92. „ „ Славні побратими . . . . . 0·10
93. Ковалевскай М.: Історія Греції та Риму 0 20
94. Королів-Старий В.: Чмелик . . . . . 1·00
95. Кузеля З.: З культурного життя України . . . 0·05
96. Куліш П.: Оповідання . . . . . 1·00
97 Рогова О.: Тиміш Хмельниченко. . . . . 0·30
98. Федькович Ю.: Оповідання 0 30
99. Чубинський П.: Українські народні казки (2 томи) 0·60
100. Шевченко Т.: **Кобзар** (в ред. В. Сімовича). . . 1·00

Разом: 100 книжок, за 150 зол. + 6·50 дол.

Найдешевша бібліотека для кождої школи.

»Нашим найменшим«. Народні казки і байки. З образками О. Кульчицької.

— ч. 6. Цар Лев. 29 обр. . . . . 0·17 зл.
— ч. 8. Господар і вуж. Сом, рак і ворона 13 обр. 0·17 »
— ч. 9 Пімста звірів. 13 обр. . . . . 0·17 »
— ч. 10. Сорока і когут. Лисиця і журавель. Лебідь, щука і рак. 13. обр. . . . . 0·17 »
— ч. 11. Про морського царя і його дочок. 21 обр. 0·17 »
— ч. 12. Песинський, жабинський, сухинський і золотокудрії сини цариці. 21 обр. . . . 0·17 »
— ч 13. Про бідного парібка і царівну. 21. обр. . 0·17 »
— ч. 14. Вовк і козенята. Вовк і заяць. 13 обр. . 0·17 »
— ч. 15. Кому трудніще працювати. Старий Максимець. Кому зазуля кувала? 21 обр. . . 0.17 »
— ч. 16. Три брати і Бог. Як Бог нагородив бідного чоловіка. 13. обр. . . . . 0.17 »
— ч. 17. Дідова дочка. Про коваля і бабу людоїдку 13 обр. . . . . 0·17 »
— ч. 18. Про Марусю-козацьку дочку. 13 обр. 0·17 »
— н. 19. Про богатира Сухобродзенка Івана і Настасю прекрасну 49 обр. . . . . 0·50 »
— ч. 20. Очаківська біда. 13 обр. . . . . 0·17 »
— ч. 21. Лисичка-сестричка. 13 обр. . . . . 0·17 »
— ч. 22. Як журавель учив лисичку літати. Пан Коцький. Лис і терев. 13 обр. . . . . 0·17 »
— ч. 23. Крепак і чор. Чорт і баба. 13. обр. . . 0·17 »
— ч. 24. Коза дереза. Горобець і билина. Хозяйство. 21. обр. . . . . 0 17 »
— ч. 25. Лисичка сваха. Колобок. 13 обр. . . 0·17 »
— ч. 26. Соломяний бичок. Рукавичка. 13 обр. . 0·17 »

— ч. 28. Летючий корабель. 29 обр. . . . . 0.30 зл.
— ч. 29. Гордий цар. 21 обр. . . . . 0·17 »
— ч. 32. Лисичка-сестричка і вовк панебрат 13 обр. 0·17 »
— ч. 33. Козел і баран. З коня верблюд. Кінь і осел. Медвежі жарти. 13 обр. . . . 0·17 »

Числа 1 — 5, 7, 27, 34 і 35. вичерпані.

Комплєт — 24 книжечки коштує: 4·50 зл. з пересилкою 5 зл.

Замовлення разом з грішми слати на адресу:

Видавництво »Світ Дитини«
Львів, ул. Зіморовича, 3.

Інструкція

про здобування фондів на закладання шкільних бібліотек.

1) Кождий учитель й учителька, як батько й мати, повинні купувати постійно книжочки для своїх діточок до родинної бібліотечки та передплачувати для них дитячу ґазетку.

2) Кождий учитель й учителька, як виховники українських діточок, повинні громадити всю дитячу літературу до шкільної бібліотеки.

3) Кождий учитель й учителька, як українські сини й дочки та працьовники на полі позашкільної освіти, повинні закладати бібліотеки для молоді при читальнях „Просвіти“, Кружках У. П. Т. та Кооперативах.

4) На жерела для здобування фондів на купно книжок та пренумерату дитячих журналів вказуємо такі шляхи й засоби громадянської або виховавчої орґанізації:

а) прибутки з проважі шкільного приладдя й книжок;
б) чисті прибутки з діяльности шкільних кооператив;
в) чисті прибутки з діяльности шкільних кас ощадности;
г) буджетові асиґнування шкільних місцевих рад на дитячі бібліотеки;
ґ) прибутки зі шкільних вистав і концертів;
д) добровільні датки шкільних дітий на бібліотеку;
е) чисті прибутки з діяльности шкільної бібліотеку;
є) добровільні жертви батьків при вписах, на бібліотеку;
ж) відсотки від дивіденди громадських кооператив на шкільну бібліотеку;
з) відсотки з аматорських вистав і концертів на бібліотеки для молоді при читальнях „Просвіти“ і Кружках У. П. Т.

5. Останнє, найважнійше і найпевнійше жерело до здобування фондів на сю ціль — се:

Свідомість культурно-виховничих обовязків і завдань кождого учителя й учительки та добра воля й охота до орґанізаторської праці в сьому напрямку!

Освітна Комісія „В. П. У. У.“

ЗАМІТКИ.

1). Книжки, зібрані в тім катальогу, то можна дістати в кождій українській книгарни.

2). Хто з П. Т. Учительства бажає, може їх замовляти прямо у Видавництві „Світ Дитини“, Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

3). Просимо звертати увагу при замовленню на ціни книжок. Ціни книжок в катальоґу є поділені на 2 основні ґрупи: ціна у валюті краєвій (в злотих польських) і ціни в доляровій валюті.

Сі послідні — є подані при книжках, які походять із заграниці. Доляри рахується після біржевого курсу дня.

За книжки, спроваджені або друковані за границею мусять бути постійні ціни, подані у твердій валюті-щоби в той спосіб мати забезпеку перед всякою де, валюацією.

4) За посліплатою, **нисше 10 зол.** Видавництво книжок не висилає.

Найкрасше враз із замовленням присилати належну суму грошій переказом, долучаючи до неї відповідну квоту на пересилку.

5). Кошта пересилок пуручених є такі:

За 1 книжку більшу або 5 малих = 50 сотиків за більше книжок до ваги 1 kg = 80 сот.

а за посліплатою 1·50 зол.

до ваги 5 kg = 2·00 зол.
до ваги 10 „ = 3·00 „
до ваги 15 „ = 4·00 „
до ваги 20 „ = 5·00 „

При посліплатах — до сих квот треба ще додати 50 сотиків.

6) Видавництво „Світ Дитини охотно піде на руку всім П. Т. Зарядом Шкіл та Радам шк. місцевим і безплатно — та без обовязку купна в нього книжок — уділятиме всяких вказівок та порад при доборі книжок для шкільних дитячих бібліотек.

7). В справі одержання книжок для бібліотек шкільних на догідні сплати (з забезпеченням валютовим — і відповідною запорукою) може зробити Видавництво як найдальше ідучі облекшення, щоби тільки розвинути на широку скалю акцію закладання бібліотек по наших школах.

8). На замовлення книжок залучаємо до сего катальоґа 2 картки з готовими замовленнями, які належить лише видерти і відповідно виповнити.

9). Хто бажає при замовленню книжок для шкільної бібліотеки також і книжок у польській мові — то нехай зазначить: на яку квоту мається сих книжок купити.

Видавництво вже само підбере відповідні для сеї цілі книжки.

10). Ціни подані в тім катальоґу, обовязують всіх укр. книгарів і ніхто не може сих книжок продавати дорожше.

ДИТЯЧА КНИЖКА.

ЗБІРКА

АКТУАЛЬНИХ РЕФЕРАТІВ ТА НАРИСІВ
З НАГОДИ:
„МІСЯЦЯ КНИЖКИ ДЛЯ МОЛОДІ“

ПОДАВ:

БОГДАН ЗАКЛИНСЬКИЙ
НАРОДНИЙ УЧИТЕЛЬ З ЯСІНЯ.

Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той — хоч труду мав досить —
Дивні перли виносить.

Іван Франко.

1. ДАЙТЕ ДІТЯМ ДОБРУ КНИЖКУ!

День Ангела, іменини, Різдво, або инше свято вже недалеко. Діти вже заздалегідь ожидають дарунків! А які вони тоді чемні дома! Все звідуються: — А що дістанемо на свято? Що дня діти переходять коло книгарні і там придивляються на книжки у виставовім вікні книгарні. А там такі книжки, що аж за очи хапають: Робінзон, Малі герої, Війна грибів з жуками, Молодість славних людий і багато инших. Межи ними стоїть атляс всіх звірят. Довго думає мама, що купити дітям. Дівчині ляльку, а хлопцеви коня. Ні, бо се вже купила минулого року. Радиться мужа. Той каже: — Нічого не купуймо, лиш книжку. Забавок діти вже мають досить! Тай забавка за кілька днів знищиться або наскучиться дитині. А книжка все остане книжкою!

Йдуть вони до книгарні і купують одну книжку синови, а другу донці. Мають чисту совість, що не видали гроший на дурниці, а при тім помагають розвиткови рідної культури. Дітям дають у руки добру поміч против усякого лиха. Бо хто читає книжки, той не має часу на дурниці, чи на погані діла.

Тай на святого Миколая дістануть діти книжку. На свої іменини або уродини сподіваються діти, що

UNIVERSITY OF
ILLINOIS LIBRARY
AT URBANA-CHAMPAIGN

прийде в їх руки якась більша книжка, як пр. „Молодість славних людий“, „Син України“, „Малий льорд“. Як принесуть зі школи добре свідоцтво, тоді просять запренумерувати для них „Світ Дитини“, „Нашого Приятеля“. „Пчілку„*) або „Наш Рідний Край“*), Читають, відгадують загадки, думають самі, щоби щось написати до своєї ґазетки.

Оттак за один рік можна в хаті заложити собі невеличку бібліотеку. Не забуваймо, що на горівку, пиво і вино кождий видає на свята без надуми 20—50 зл. Але дати за добру книжку 5 зл. — то над тим вже кождий „Русин“ довго, довго думає.

Яка се радість для родичів, видіти у вечір, як діти сидять кругом стола і одно читає голосно, а всі прислухуються. Сиділи би так до півночи, як би мама не сказала, що вже час спати. Певно більший буде хосен із тих книжок, як з забавок, що над ними діти лиш бються. В наших діточках, в наших книжечках є наша будучність!

2. ЗНАЧІННЯ ПИСЬМЕНСТВА.

До найвисших прояв національної культури належить письменство. Там народ складає всю журбу свою і всю радість. Там остануть вони на віки, як тота мушка в янтарі. Письменство, — як відбитка внутрішних переживань народа — має одночасно все, що нарід передумав про себе і про своє життя.

Літературні твори — се витвір одиниць, дуже вражливих, обдарованих могутністю думки. Вони вия-

*) Обі послідні часописи виходять на Підкарпатській Україні.

вляють правду, заховану в глубині людської душі, а через се помагають до лучшого зрозуміння людини: її ніжних почувань, психічних зворушень та інтимних внутрішних переживань. В творах письменства кождий віднаходить частину себе самого, а іменно тоту частину, котра змагає до ідеалу. В краснім письменстві находить відгомін відвічна боротьба за Добро і Правду на землі. Кождий, хто уміє відчути подих правдивої поезії, вчиться при тім любити й величати красу життя та всі найкрасші моральні здобутки людства. Великі твори красного письменства — се буйний цвіт духової культури кождого народа. Прийти у добірну бібліотеку — се так, як станути на поли і любуватися прекрасними квітками, що виросли з трави і усміхаються до сонця.

Літературні твори є мірилом житєдайної сили і цілої етичної вартости народа. Тоті народи, що мають за собою довговікову цивілізацію, видають в ріжних добах свого життя великих мислителів і письменників. Вони у красній формі висказують змагання й пориви тогочасного покоління. Кождий великий поет виростає на ґрунті життя свого народа, викормлений духовим доробком всіх попередних поколінь. Отже ґеніяльний письменник-творець є лиш тим зеркалом народнього життя, в якому можна бачити душу народа. Хто хоче глубше зрозуміти душу свого, чи чужого народа, той найперше мусить заглянути до його поезії та послухати його пісень. Тут є велике й важне значіння письменства, як чинника національної культури, що торкає найсильнійші струни душі й помагає кождому стати культурним чоловіком і працювати на користь культури свого народа. Як читаємо твори тих ґеніяльних людий, що

їх видав наш нарід, то розвиваємо в собі коріння культури тай стаємо красшими і ліпшими людьми. Великий поет, обдарований великим розумом і силою думки, догляне річи, для нас невидні і силою своєї ґеніяльности, сягає аж до найважших загадок та невирішених питань. (Прим.: Жіль Верн предсказав літаки і підводні лодки; Іван Франко визволення України). До окремої вдячности та любови має право наша література. В найтяжчих часах національного життя наша поезія гоїла наші рани, ратувала нас від остаточної розпуки, скріпляла наші життєві сили. Шашкевич, Федькович, Котляревський і Духнович — чотири поети, почали наше національне відродження. Коли много інтеліґенції перейшло у ворожі табори, а ще й висьмівали тих, що задержали свою національність — проговорив могучним голосом А. Духнович: „Я Русин був, єсьм і буду!“ — і сею піснею скріпив закарпатських Українців до боротьби за свій нарід і відбив перший ворожий наступ на Підкарпатську Україну.

І все, що виявила з себе народня душа в довгих століттях, все те зложене у нашім письменстві, як вічна, бюча життєм сила, як ніколи не вигаслий огонь. Коли читаємо сі твори, то тоді твориться духова сполука між життєм предків, а нашим. Порівнуємо при тій нагоді їх життя з нашим, і тоді вщіпляємо своїм дітям сподівання повні радости життя і соняшних надій на будуче.

З великих засобів українского письменства добуваймо що найкрасші твори! Най учиться на них наша молодіж любити всьо своє, любити се, що велике, красне й добре. Краса і добро — се перші ідеали всего світа. Як молодіж перебере від наших

писателів все те, що було і є в них, буде йти дальше в добрім, а як вийде зі школи, не забуде сего, чого навчилася.

Добра книжка своїми чистими промінями оживляє серце і додає чоловікови духової сили. Наші великі письменники все памятали і про дітий.

Духнович написав нам сценічний образ: „Добродітель перевисшає богацтво“, в якім він навчає, як виглядає життя невиховання дітий. Франко оставив дітям книжечки, які все будуть вони читати: „Лис Микита“, „Абу Казимові капці“, „Коваль Бассім“ і „Дон Кіхот“. Василь Ґренджа-Донський містить у „Пчільці“ багато поезій, які діти радо учаться деклямувати. А як любив діти А. Павлович? Для дітий працює Марійка Підгірянка, К. Гриневичева, А. Лотоцький, О. Білоусенко і много инших.

Є вже у нас багато книжок до читання дітям. Лиш даймо їх дітям читати!

3. ДИТЯЧА КНИЖКА.

Дитяча книга займає у виховничій літературі видне місце і своєю важністю і числом. Дитяча книга дає дітям — а через них і цілому народови — душевний розвиток, виховує нове розвинене й культурне покоління, свідоме своєї національности. З того бачимо, що на книжках опирається красша будучність кождого народа.

Дітям не можна давати „що не-будь“. „Се, що для старших найліпше, для дітий воно лиш „добре“, — так сказав безсмертний Ґете. Через те не досить поглянути, чи книга не грішить проти нашої мови,

проти моралі та етики. Ні, ми хочемо, щоби вона ще висше стояла! Щоби защіплювала в молодечі серця найкрасші ідеали, якими живе й радується ціле людство.

Чеський поет Врхліцький сказав: „Не змарнується те, що дасьте дітям!“

Хто пише для дітий, мусить їх виховати, тому мусить знати їх душу. Не кождий має дар і уяву до ідеалізування, та стилістичну легкість при літературній талановитости й виробленню.

З початку стараймося про добрі переклади найкрасших книжок з чужих літератур. Зберім все найкрасше, що написали для своїх дітий Анґлійці, Французи, Чехи, Німці, та инші народи. За перекладами пізнійше прийдуть і наші власні вже твори. Чужинці досі переклали із нашого письменства Марка Вовчка „М а р у с ю“ на французьку та німецьку мову, Франка та Чайківського на чеську, а Гоголя „Тараса Бульбу“ на кілька світових мов.

Стараймося отже, щоби всі купували дітям при кождій нагоді лише к н и ж к у! Се нехай буде наш обовязок у теперішню пору. Подбаймо, щоби молодіж дістала до рук найкрасші твори і се буде для неї велика користь. Читання книжок — се найдешевший душевний корм, а при тім найпоживнійший. Не кождий з нас може мандрувати по чужих краях, оглядати музеї й дива природи і людських рук, ходити по театрах і кінах, розмовляти з ученими людьми. Бідному книжка заступає в цілости те все. Дітям є вона підручником для будучого життя. Научім їх читати, щоби гідні були розуміти глубокі думки, які містяться в кождім творі, щоби в книжці находили радість і насолоду. Вкладаймо в дитячу книжку красу,

добро і правду, щоби дітвора навчилася їх пізнати та розуміти. Дитина, що горнеться до читання, ніколи не є зла. Як виросте, буде добрим членом людства і пожиточною одиницею у своїй суспільности. Діти, що читають книжки, красше пишуть задачі, бо книжка розвиває розум і уяву та урабляє в них стиль. Книжки спонукують ученика, що він полюбить ґеоґрафію, історію чи природу. Величаве значіння дитячої книжки оцінить кождий, хто подумає, який великий вплив має вона на розвиток дорастаючої молодіжи.

Чи може хто сказати, що тоті книжки, які радують душу й серце молодіжи анґлійської, американської, французької, німецької, чеської та других народів, — для наших дітий не є добрі? Ми хочемо двигнути наш нарід на культурну висоту західно-европейських народів і тільки книжка може помогти нам у тому ділі.

Книжка — се справа не лиш самого навчання, се головна основа до виховання молодого покоління. Погляньмо, як культивують читання книжок у дітий всі культурні народи світа! Кілько праці вкладають вони для витворення літератури для дітий.

Як у школі дитина навчиться поважати книжку, тоді книжка буде для неї приятелькою на ціле життя. Так піде книжка під сільську стріху і принесе там соняшну радість. Треба уділити в першу чергу селу тої культири, якою ми живемо!

Школа має розвивати у дітий інтерес до книжки. Вони схочуть навчитися всего невідомого і доброго. Потім, як вже пізнають науку, то використають кожду вільну хвилину, щоби читати нові книжки. Заохотять до того й других і так наука й просвіта піде дальше.

Привикнуть діти до книжки і в той спосіб прийде в село з наукою і культура.

В однім селі навчився бідний пастух від туристів чи пластунів читати книжки. Як увидів, яке велике добро є у книжках, навчив ціле село читити й писати. Жаль йому було, що селяни не знають того добра і не користають із тих великих скарбів, що криються у книжах.

Книжка з красними образками заохочує до читання і виробляє в дитині естетичні почування. Вчить відчувати красу та знаходити її в щоденнім життю. Дитина вчиться з книжок пізнавати й розуміти природу.

Культивування дитячого читання має на ціли: довести думку дитини до такої оборотности, щоби могла вона колись самостійно працювати, призбирувати відомости про свою ролю в природі й життю. Нехай дитина навчиться розуміти кождого чоловіка, котрий хоче добра для людий. Тоді лекше зрозуміє, чого жиє кождий на світі. Думка дитини розвивається концентрично і загортає щораз ширші виднокруги у всіх напрямах.

Діти люблять весну, радість, спів, цвіти. Раді, коли се найдуть у книжці. Вибираймо красні і вдячні моменти з нашої рідної історії, повні геройства, патріотизму і посвяти. Щоби оповідання було виховуюче, мусить бути автором відповідно освітлене. Акція нехай буде все одностайна, незамотана і ясна. Провідною думкою прямуймо до того, щоби виховати чистий характер у дитини.

Нашим дітям загрожувало і загрожує невідповідне окруження, а ще до того й чужа школа. Поміч тут лиш у народнім вихованню і просвіті, в любови до книжок та в науці. Тож даваймо нашим дітям най-

красші книжки! Кождий твір, опертий на здорових етичних основах, що має мистецьку форму, проглядну архитектоніку писання, займаючу й живу акцію, а при тім чисту народню мову — сміливо можна дати його читати дітям.

Ніхто не заперечить, що книжка в життю нашого народа мала велике значіння. Вивела вона наш нарід із духової темноти, сформувала самосвідомість українських мас, була йому потіхою в тяжких часах горя й лихоліття. Те освідомлення, що його книжка почала, мусить вона й довершити. Тож, коли говоримо про вплив книжки на розвиток народної культури та обнову національного характеру, маємо на думці усі твори красного письменства. Се справді вплив неабиякий!

4. ДИТЯЧА БІБЛІОТЕКА.

Дитяча бібліотека може бути домашня або шкільна. Домашня повинна бути в кождій українській хаті. Вона є власністю ученика або його родичів. Одну книжку купить сам ученик, другу дістане від батька на іменини, трету як нагороду пильности. І так помалу росте його книгозбірня. В першій клясі виділової або середної школи досить буде, як ученик має своїх 20 книжок, у II. клясі 50, у III. 100. Крім того є ще бібліотеки при школах: учительські та школярські. З учительських позичають книжки учителі, а часом, доки школярська бібліотека невелика, можна з неї позичати деякі книжки визначнійшим ученикам. Школярська бібліотека є для учеників. Що року докуповують до неї нові укр. книжки.

Ще можуть бути окремі бібліотеки: пластові, Лугові і т. и. При всіх товариствах є все бібліотека, як прм. при читальнях „Просвіти“, Кружках „Рідної Школи“ і всяких Кооперативах. Часом при книгарнях є окремі визичальні книжок за гроші*).

Кождий учитель повинен заохочувати дітий до читання книжок дома. Се є так звана домашня лєктура. Учитель скаже дітям, що культурний чоловік не може жити без книжок. Повинен мати свої книжки, хочби й небагато. При тім повинен докуповувати все нові видання, які лише появляться. Школярі можуть обмінюватися книжками: „Я пожичу тобі свою, а ти пожич мені твою“. Тепер у нас добре заведено, що діти по школах купують собі свою ґазетку: „Світ Дитини“, „Наш Приятель“, „Віночок“, „Пчілку“ або „Наш Рідний Край“. Учитель ще допильнує, щоби звязали всі числа одного річника в книгу. В селі Бичкові на Закарпаттю в 1923. р. діти виділової школи зробили театральну виставу, а увесь дохід жертвували на бібліотеку. Крім рідного письменства, читають й найкрасші твори з чужих літератур. Багато красших творів із чужих літератур вже перекладено на українську мову як пр.: Бернета — „Малий Льорд“, Кіплінґа — „В джунґлях“, Кольодія — „Пінокіо“, Томпсона — „Мої знакомі“, Верна — „Шансельор“, Сервантеса — „Дон Кіхот“ і инші.

Щоби наше письменство розвивалося та поширювалося, треба його підпомагати. Тут багато залежить від учителів. Як учитель є свідомий і добрий педаґоґ,

---

*) У Львові є дві такі українські визичальні книжок. Є вони також у Станиславові, Коломиї, Перемишли, Тернополи, Стрию і ще кількох містах.

то потрафить заохотити дітий, щоби читали й купували книжки. Учительський збір сам повинен змагати до сього, щоби шкільна бібліотека для дітий була велика і щоби з неї всі користали. Колиб найшовся учитель, що замкнув на ключ шкільну бібліотеку і не хотів би позичати книжок ученикам, тоді другі учителі повинні на се обрушитися й передати веденя бібліотеки иншому членови учительського збору.

Для початкових бібліотекарів є окрема книжка: „Як вести бібліотеку“, та „Бібліотечний порадник“, і Ст. Сірополка: „Короткий курс бібліотекознавства*).

Тож незабуваймо про бібліотеки! В молоденьких серцях дітвори, що їх маємо виховувати для будучности на пожиточних горожан, розпалюймо вже від першої кляси народної школи любов до книжки. Такий ученик (ця) як виросте, не буде пересиджувати в коршмі, щоби протратити гроші і битися з пяницями, лиш прийде до читальні і прочитає часописи, поговорить із сусідами позичить ще й до хати книжку, щоб собі читати. Село наше стане тоді богате, здорове й моральне. Навчиться шанувати й любити школу. А українська книжка зайде в село у найдальші та найтемнійші закутини. І тоді кождий мусить признати, що учителі зробили своє учительське діло чесно й добре, як правдиві апостоли Просвіти і Правди.

До бібліотеки спроваджувати найліпші книжки, щоби гроші марно не видавати, щоби читачі мали з того як найбільший хосен! Думка про вартість доброї бібліотеки мусить увійти в учительство, а від нього дальше в широкі круги народа. І родичі дітий, як

---

*) Всі ті книжки видало Товариство „Просвіта“ у Львові і можна їх дістати в кождій книгарни.

порозуміють се, то все будуть улекшувати дітям придбання власної бібліотечки.

Школа, при якій є добірна і велика бібліотека українських книжок, може бути спокійна, бо добре сповнить своє виховне завдання, бо привчить дітий шанувати й любити книжку.

5. ЯК ЧИТАТИ КНИЖКИ.

Діти зачинають читати книжку від байок та казок. Потім беруться до оповідань, повістий, описів подорожий. Пригоди, життя звірят, лови — се улюблена лектура молодіжи на цілім світі. Щоби з прочитаних книжок був добрий хосен, треба уміти їх читати. Тут треба доброго учителя, що знає: як заохотити дітий до читання. Давати наперед невеличкі книжки з образками, щоби діти самі захотіли читати. До сеї цілі надаються найліпше образкові видання „Світа Дитини".

Учитель провірує, чи ученик справді читав сю книжку. Тоді, як ученики віддають визичені книжки, учитель все знайде настільки часу, щоби розпитати: — Читав? Ну, а яка се книжка? Що тобі в ній подобалося найбільше? і т. ин. Також добре роблять поодинокі ученики, коли у зошитах пишуть собі заголовок або й зміст прочитаної книжки. Можуть робити собі й виписки із книжок.

Одну годину в тижни повинен учитель призначити на „перепитування" прочитаної лектури. Гарний примір на сю тему знайдемо в оповіданню І. Франка: „Павло Граб", з якого навіть подаємо маленький фраґмент.

При шкільній науці учитель використає прочитану лєктуру.

При ґеоґрафії: Хто описав Верховину віршами? Поети: Федькович, Воробкевич, Устіянович, Підгірянка, Гренджа-Донський.

При історії: Яке оповідання читали ви з часів князя Святослава („Іду на Вас"). А про напад Татарів: („Захар Беркут"). Де описане життя на далеких островах? (Робінзон Крузо). З природи: Де знайдемо оповідання про життє вовка? (Сетон-Томпсон „Мої знакомі"). А про лиса: (Іван Франко: „Лис Микита". А про инші звірята? (Рубакина: „Оповідання з царства звірів").

Або ще й другий примір:

Читають діти в школі вірш „Рідна мова". Хто написав? (Воробкевич). Де жив? (Буковині). Що ще написав? („То наші Карпати", „Мурашка", „Край Дармоїдів"). Учитель може додати: Написав ще оповідання: „Турецькі бранці". Як побачите денебудь то прочитайте його собі!

У ґімназії в Берегові є визначена наперед обовязкова лєктура з рідної мови для кождої кляси. Учитель старається, щоби лєктура була дітям милою розривкою, е не якоюсь трудною задачею, тягарем. Не пошкодить, коли учитель перед дітьми декотру книжку похвалить та скаже, що в ній є цікавого. Як говоримо про яку книжку на окремій годині, тоді діти чують самі зміст сеї книжки і вже знають, яку мають собі позичити з бібліотеки чи купити.

Є й такі ученики, що лиш прочитають дві сторони з книжки і зараз віддають як прочитану. Таких треба виловити й присилувати до читання в той спосіб, що не позичати йому нової книжки так довго, поки не

знає добре попередної. Не читати много а поверховно, але не багато, а добре, основно. Думати над тим, що прочиталося Також на деклямацію найдуть ученики в бібліотеці нові вірші, бо шкільна читанка не може помістити всіх віршів.

Жорж Занд*) каже: „Тоті люди, що не мають ні книг, ні часу на читання, дуже щасливі, коли впаде їм у руки хоч яка маленька та поучаюча книжка. Читають її тоді десять разів і се їх зовсім не знудить. За кождим разом знайдуть вони якусь нову думку, якої передше не добачили".

6. ІНТЕРЕС НАРОДА ДО ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ.

Книжку, призначену для старших, дитина не може читати. За се книжку для дітий радо прочитає кождий, бо пригадуються йому тоді молоді літа. Чоловік радо, хоч гадкою, вертається у тоті літа. Дитяче письменство має великий вплив на увесь наш пізнійший духовий розвиток, бо воно виховує для будучности нову, культурну громаду.

Кождий нарід читає найперше свої книжки, а потім книжки других народів. Чехи в часі культурної боротьби з Німцями писали: „Щоби чеські родичі купували чеським дітям німецьку книжку, то не можливо і так не буде! Настільки ми вже маємо національної свідомости і чести, щоби не купувати ніяких німецьких книжок".

А як у нас робиться?

---

*) Псевдонім французької письменниці з першої половини XIX. ст.

Ми самі мусимо купувати наші книжки, бо ніякий Німець ані Чех певно їх не купить. То нехай памятає кождий, хто має діти і купує для них чужі книжки. І наші книжки вже дорівнують чужим виданням. Возьміть в руки пр. „Син України“, „Війна жуків з грибами“, „Ная з джунґлів“, „Лис Микита“, кольорово мальовані книжечки, видання „Світа Дитини“.

Тай наші письменники, що присвячують свій труд дітям, варті великої пошани. В 1925. році наложила Туреччина податок на всіх горожан републики. Звільнено від нього лиш студентів, письменників, та журналістів. Письменників за се, що їх праця та їх заслуги для поступу й розвитку народа є такі неоцінені, що держава ще повинна їм платити окремий грошевий податок, а ніколи вони державі. Турецька република шанує письменників. Без них не булоби републики, та не булоби й народа, спосібного до сталого розвитку та демократичного поступу.

Нехай і наше громадянство показує вдячність українським письменникам. Тепер ще наші видавництва слабі, тому негодні належно письменникам платити за їх працю. В нас вже є приказка: „Багато, багато трудитись, працювати, а зрозуміння, вдячности чи нагороди не ждати!“ „Звідки набрати моральної сили? До того треба характеру із стали. Кождий письменник є наче тота пташка, що взноситься високо над землею та своїм співом озочує сіру буденщину нашого життя. Наші письменники (майже всі) засуджені на бідування й нужду, наколи, попри своє літературне заняття не мають якогось інтратнійшого місця. У письменстві працюють лише для того, що внутрішна сила спонукує їх до сего. А мусять вдоволятися лиш свідомістю, що зробили добре

діло. Хоч працюють вони одночасно серцем, головою і руками, хоч дають дітям найкрасші скарби мудрости й досвіду, то не дістають за свою працю й стільки, що звичайні ремісники чи робітники. Часто працюють лиш за подяку. Вони дають дітям скарби своєї душі. Ними ублагороднюють діточі серця, пробуджують замилування краси, виплекують нові думки та скріпляють розум.

(Хто вже більше написав книг, як Іван Франко?! А знаємо, як він бідно проживав. Аж на ювилей зложилася частина укр. громадянства й куплено йому хату, — наче „почесний дарунок" за працю.)

„Задача письменника й поета — як каже безсмертний Віктор Гіґо — є: побуджувати, хвалити, карати, а головно натхнути до добрих діл, та красних й моральних вчинків. Дитяче читання нехай буде, як той весняний дощик на відмолоджену землю, що її оживляє та викликає цвіти із землі."

Критика мусить памятати про ті всі трудности, з якими звязана поява нової книжки. Наша критика майже зовсім не займається дитячою книжкою. Критику треба розуміти не таку, що хотілиби знищити кожду книжку, але таку, що розбере твір, оцінить його, та піднесе добрі сторони книжки. Але як є недостачі, то скаже, як їх справити. Добре, щоб критика розбирала усі твори, хоч би для шкільного ужитку, радила над ними, давала теми до оброблення, одним словом: показала в тім напрямі добру волю.

Часописи й журнали. Се велика недостача, що наші часописи та журнали так мало або й зовсім не лишають місця на своїх сторінках дитячій книжці. У кождій ґазеті повинен бути „Дитячий куток".

Його вже мають часописи других народів, а з наших, то одна чи дві в Канаді. Читає батько часопис, а діти просять, щоби і їм дав читати. Батько покаже їм „Дитячий куток“ у часописі тай вони собі читають. Ще можуть і написати туди листочок чи загадку. Тоді вже й ширша громада инакше дивиться на дитячу книжку і розуміє її значіння для народа. Лиш треба піддержати дитячі видавництва морально і матеріяльно.

Як вже якийсь дневник шкодує місця на довшу рецензію, нехай хоч подасть згадку про книжку у відділі: „Нові книжки“. А котра редакція совістна, то сама дбає про своїх читачів і не забуде їм порадити, яку нову книжку для дітий купити. Бо в поширюванню дитячої книжки має помагати не лиш автор, видавець і книгар, але: й учитель, бібліотекар, пластун і взагалі кождий добрий горожанин рідного краю.

Видавці повинні присилати свої нові видання критикам, редакціям часописів та книгарням. Катальоґи розсилати по школах, читальнях і кооперативах. Хто тихо сидить і чекає, той не дочекається нічого! Самому треба подбати, щоби книжка пішла як найскорше. Пригадую собі рекляму в ціннику книгарні „Оса“ в Чікаґо. Там кожда книжка — одна красша від другої, описана й захвалена. А наш чоловік і їсти не буде, як йому не похвалити і не припросити.

У нас до всього мусить бути — принука. Видавці можуть оголосити конкурс на добру дитячу книжку, бо се заохочує авторів до писання. Другі народи нарікають, що в них за багато книжок для дітий — а у нас за мало. Люди доброї волі, свідомійші й богатші, нехай закладають фонд для під-

держання доброї книжки. На учительських місячних сходинах все один учитель нехай подає до загального відома всі нові книжки. Раз у рік повинно учительство устроювати по школах вистави дитячої книжки, головно в місяци лютім. Ученики всіх шкіл, се наші будучі читачі. При науці стилю повинні учителі подати взір, як писати замовлення на книжки до книгарень та видавництв і подавати при тім їх адреси.

При дитячім видавництві повинна бути бібліотека, щоби видавець знав, котрі книжки вже видані і як видані. Бібльотеку таку легко зібрати дорогою взаїмного обміну.

7. ЩО ТАКЕ КНИЖКА?

Коли би не було книжок, булиб ми дикунами!

Іван Амос Коменський.

Книжка — то чоловік! Більше того — вона є дух людський і найкрасший приятель чоловіка!

Тома Масарик.

Що вмієте доброго, того не забувайте, а чого не вмієте, того учіться!

Князь Ярослав Мудрий.

Учітеся, брати мої, думайте, читайте!

Тарас Шевченко.

Мудра книжка — скаже вам чогось багато,
З того, що колись другим посіяно й пожато.

Яків Щоголів.

Дім, в якім нема книжок, подібний до чоловіка, що не має душі.

Ціцерон.

За допомогою книги кождий письменний чоловік має право входити в царство розуму.

Самійло Смайльс.

Нема друга понад — мудрість, а ворога над — глупоту!

Іван Франко.

Книги мають ту перевагу над людьми, що мовчать, коли їх не питаєш, а дають золоті ради, як умієш з ними говорити.

Юрій Брандес.

Книги — се завіщання, яке передає умираючий чоловік живущому.

Александер Герцен.

Завоювати будуче поможе нам лиш книга!

Сергій Єфремов.

Книгозбірня — є то стіл, до якого може кождий сідати й вибирати їду, яка йому потрібна й смачна. Книги — добрі учителі. Вони нас навчають без гніву. Одежа і гроші не мають для них значіння. Вони не сплять, коли ви до них приходите. Не ховають нічого, коли їх питаєте, не сварять, коли ви забулися, не сміються ніколи з вашої темноти.

Ришард де Бюрі.

Саме знаннє — се велика сила.

Книжка є поживою молодости, а розрадою старости. Книга є душею чоловіка. Але тільки добра книга. Скажи мені що читаєш, а я скажу тобі хто ти є. Хто не купує книг і часописів і хто їх не читає, той не належить до людий просвічених.

Тома Масарик.

Книжка — се відбитка того, чим жили і що робили та чого досягли найрозумнійші, найвидатнійші й найбільші велитні цілого світа. Через книжку — думки тих велитнів, чи то були вчені, чи винахідники, чи поети, чи взагалі письменники — лишились вони безсмертними й приступними для кождої людини. Навіть неграмотна людина може навчитися з книжки всього, чого схоче, коли буде слухати, як хто читає голосно книжку.

Юрій Сірий.

8. НАЙЛІПШИЙ КАПІТАЛ.

Тоті люди, що збирали по селі гроші на церкву, зайшли до господаря Миколи Павлюка. Тим часом розглянулися по хаті. Дивувалися з порядку і чистоти у хаті. Світлиця, як зеркало. Та ще більше зчудувалися, коли увиділи на полици, коло вікна, довгий ряд книжок, а під ними поскладані часописи.

— Маєте, ґаздо, сина в школі, що стільки книг у вас на полици? — спитав один із прихожих.

— Ні, не маю! Се моя власна хатна бібліотека. Часописи я також читаю. Без них я не знав би, що робиться у світі — відповів Павлюк.

— В багатьох хатах і селах були ми, а ще такої книгозбірні не находили нігде! — обізвався другий

з подорожних. А не жаль вам давати гроші на часописи? — поспитався господаря котрийсь із гостий.

— Ні, не жаль! Знаєте чесні люди, що книга — се найліпший капітал! Як я почав читати господарські книжки та ґазети, то й виросло моє ґаздівство. Навчився я усякого такого, чого передше не знав. Книжки пишуть досвідчені люди й від них кождий може лиш чогось доброго навчитися. Книжки свої я так люблю, неначе свої власні діти. Читаю їх найбільше зимою. Як би я їх не мав, то дуже би мені було скучно.

А де ви їх купуєте? — питали в господаря зацікавлені прихожі.

— Як їду до міста, то все заходжу до української книгарні і питаю чи не мають яких нових книжок. А як знайду добру книжку, тоді купую. Вірте мені, що се виплатиться! Навіть не знаю, як може обійтися розумний господар без книги і без ґазети. Тепер кождий повинен читати! Кажуть, що добрий учитель учиться до смерти, але добрий господар повинен також. Тоті гроші, що їх люди лишають по коршмах, могли би дати на добру книжку або ґазету. Як би всі меньше пили, а більше читали — тоді булоби всім добре!

Ще досі не чули подорожні, щоби хтось таке говорив. Тепер доперва зрозуміли, що мають до діла з розумним чоловіком.

9. КОРИСТЬ З ЧИТАННЯ КНИЖОК.

Батько поїхав до міста і привіз дітям багато книжок. Діти радувалися кождою новою книжкою. Зараз починали їх читати і плакали або сміялися, відповідно

до сего, чи оповідання було сумне чи веселе. Як вже всі прочитали, а нових не було, знову читали ті самі. При другім чи третім читанню находили нову принаду та красу.

Щоби читати книжку другий раз, порадив їм батько. Анні се з початку не дуже подобалося: „Ей, я вже се знаю!“ — говорила, коли сестра читала знане вже оповідання.

— „Вже знаю, як то було, не бавить мене! Вже навкучило мені!“

Раз батько вчув се і сказав: Ой не так, люба дитино. Коли читаємо яку книжку перший раз, не все ще знаємо. Не видимо опису країв, людий, їх звичаїв, ноші. Багато всяких красних думок не чуємо, що їх там автор вложив для нас. А знаєш ти, що письменникови якраз таке місце з описами дає найбільше праці. За то не красно буде, якби ми того у книжці не прочитали, вже хоч би з дяки для письменника, котрий свої думки, цілу свою душу вкладає у тоту книгу. Та не знаємо, часом й ніколи не довідаємося, скілько ночий письменник жертвував, щоби написати для нас книжку. Коли ми вже давно спимо, сідає письменник до праці. Жаліє собі відпочинку, забави й радости, щоби лиш нам, своїм читачам, приготовити приємну й пожиточну хвилю. А за свою працю мало коли дістане заслужену подяку...

Як читаємо книжку другий раз, то вже знаємо: „як то було“. За се можемо більше уважати на всі инші річи. Хто так читає, має потім із читання великий пожиток. Хто читає лиш на те, щоби знав: „як то скінчиться“, той лиш марнує час на пурно. Таке читання є недоцільне і ніякого хісна не дринесе“.

Від того часу читали діти кожду книжку два рази, або й більше. І переконалися, що батько добре їх порадив. Находили багато нового в тих „прочитаних“ книжках.

Кароліна Свєтля*) оповідає: „Одна жінка писала лист до свого чоловіка, котрий все подорожував. Він був ворогом книжок і сказав, що лиш подорож по світі учить пізнавати людий і є найліпшою школою життя. Жінка писала йому: Як читаю у книжках про щасливих людий, то при тім радуюся своїм щастям і думаю, як би його заховати на дальше. Коли читаю про злі пригоди, то се для мене престорога. Довідуюся про хиби й сварки, котрі мучать людську душу, тоді держуся обережно, щоби і я на таке не прийшла. З книжок учуся, — з щастя й нещастя тих людий, що про них читаю. Тай читаючи ведеться мені усяко, так як тобі у твоїй подорожі. Багато бачиш по світі. Одно тобі припаде до вподоби, друге відкидаєш в думці. Що є добре, то памятаєш, а що лихе — того вистерігаєшся. І я у своїх книжках подорожую. Заглядаю людям у душу, оглядаю їх діла, придивляюся їх домівкам та їх родинному життю. А що у них є доброго, се беру собі до серця“.

10. ЯК ЧИТАТИ КНИЖКИ?

Уривок з оповідання („Борис Граб“ **)

У пятій клясі бачив професор Міхонський, що Борис і фізично виробився, став здоровий як дубчак,

*) Велика чеська письменниця.
**) Зі збірки „Малий Миронъ“ — Івана Франка.

моторний та цікавий. Його дух доволі зміцнів й привик до методичної праці. Почав давати йому книжки до читання зі своєї бібліотеки. Зачав від тої азбуки людства та цивілізації, від Одиссеї, яку дав читати хлопцеви в перекладі. Борис перечитав безсмертну поему одним духом за кілька днів і приніс книжку назад з подякою.

— А що, прочитав?

— Прочитав!

Ну, розкажи мені, що ти прочитав?

Борис був приготований на се питання. Він розповів професорови зміст поеми, дитячим звичаєм, підносячи більше чудесні та фантастичні пригоди, а поминаючи побутові картини.

— Ну, добре, — мовив Міхонський. Але знаєш ти, що се тільки одна половина Одиссеї, оте все, що ти мені тут розповів.

— Одна половина?! — скрикнув здивовано хлопець.

— Егеж, одна половина.

Значить, є ще й друга?

— Є й друга!

— А де? Можна просити пана професора?

— Тут вона. В тій самій книжці. Візьми її й прочитай ще раз, а тоді розкажеш мені й другу половину.

Борис був трохи розчарований, узяв книжку, але кілька день не мав охоти братися на ново до читання.

— А що, знаходиш другу половину Одиссеї? — запитав його Міхонський.

— Ні, не находжу!

— А читаєш ще раз?

— Читаю!

— Не бреши, Борисе! — напів лагідно, а напів якось жалібно скрикнув Міхонський. — „Ти не за-

чинав другий раз читати, а то-б певно знайшов і другу половину. Правда, що не зачинав?"

— Не зачинав — сказав засоромлений Борис.

Тото й є! Адже я знаю, що такий розумний хлопець, як ти, коли прочитає таку розумну книжку, як Одиссея, то мусить знайти й другу її половину.

Ся розмова глибоко шпигнула Бориса. Він постановив собі ніколи не брехати й зараз же взявся другий раз читати Одиссею. Тепер, знаючи вже її зміст, він читав помалу. Живі побутові картини насували йому на память ріжні живі картини того сільського життя, яким жив його батько, серед якого й він сам виростав від малечку. Чим дальше вглублявся в поему, тим більше блідли в його памяти фантастичні пригоди та мітольогічні дивогляди. За те чим раз яркійше визначувалися картини: сільського віча, возової подорожі полевими дорогами серед родючих нив, сільського празника, дівчат, що перуть шмаття на річці, гостини, саду, сільських ігрищ, життя пастуха в полі і т. д. Другий раз прочитав він поему з далеко більшим інтересом як перший раз. Тим разом розповів Міхонському зовсім инший зміст, як першим разом. Живі спомини із власного життя додавали його оповіданню ще більше свіжости, ясности та виразу.

— А видиш! — сказав професор, стараючись не надто сильно показати свою радість. — Правда, що ся половина рівно цікава, як і тамта, яку ти мені розповів першим разом?

— Ще цікавійша! — мовив утішений своїм відкриттям Борис.

— А в чому цікавійша?

— Тому... тому... Борис хвилювався, немов шукаючи слів, щоби вияснити те, що не зовсім ще ясно зарисувалося в його душі. — Я думаю... мені представляється ціла Одиссея наче дім. Отсі малюнки з життя, то фундамент, то зруб, а тамті чудесні пригоди, то гарно різблені та мальовані прикраси, ґанки, ґалєрійки...

— Славно! — сказав Міхонський. Хто перший раз оглядає дім, той на сам перед зверне увагу на ті побічні річи: стовпчики, вікна, мальовила по стінах, драперії. Треба уже тямучого чоловіка й уважного оглядача, щоби звернув увагу на розклад будинку, увесь його плян, на трівкість фундаменту, уставлення дверей та печий. А для тих, що живуть в домі, се далеко важнійше, ніж ті окраси, які иноді стають навіть завадою, які з певним накладом праці треба оберігати та шанувати, а які властиво не приносять ніякого пожитку. Ну, але тепер скажу тобі ще одну тайну. Те, що ти досі бачив в Одиссеї: тоті обі половини її змісту — то властиво лиш одна сторона річи. Поза тим, що ти бачив дотепер, криється инша, ще далеко цікавійша історія.

Борис витріщив на учителя заіскрені цікавістю очи.

— Бачиш, то так, мовив Міхонський. Читаючи її перший раз, ти перебіг немов по одній лінії через її зміст, немов вузонькою стежкою через поле Ти любувався бігом та закрутами тої стежки, небагато зважаючи на ціле поле. Правда?

— Правда!

— Читаючи другий раз, ти вже бачив, що ся стежка, то не головна річ. Ти звернув увагу на ціле поле, на його ґрунт, на те, що на ньому засіяно. Правда?

— Правда!

— Бачиш. Та досі ти студіював Одиссею, що так скажу, пляніметрично, як одну площу, на якій стоїш сам. Ти не пробував — і не міг — піднестися вище, над неї, оглянути її не як площу, а як річ окрему, заокруглену в собі, як окремий світ наділений власним рухом, власним життям. Се був би, що так скажу, стереометричний погляд. Ну, та на се ти ще за молодий. Маєш час. Колись, по матурі, або пізнійше, як увійдеш у своє власне, практичне життя, як попробуєш і для себе утвориш свій власний матеріяльний й духовий світ, тоді попробуй також іще раз прочитати Одиссею. Тоді побачиш, ту нову її сторону. Зробиш се?

— Дуже радо!

— А не забудеш?

— Ні, не забуду!

— І затям собі мою раду: при читанню всякої книжки від пляніметричного способу бачення — доходити до стереометричного. Знаю, се тобі не зовсім зрозуміле, але прийде пора, коли се зрозумієш! І не думай собі, що вже, як досягнувши той ступінь ти вже матимеш ключ до цілковитого зрозуміння творів людського ґенія. Ні, хлопче, се все лиш один ступінь лиш початок, так само, як пляніметрія і стереометрія, то лише початки, се азбука математики. Далі забажаєш пізнати внутрішну структуру, так сказатиб механіку твору, потім складники, з яких його зложено, немов його хемію. Далі сам процес його творення, його звязок з тодішним часом, що його автор взяв із минувшини, зі своєї сучасности. Далі дійдеш до оцінювання самих основних ідей, так сказатиб — психольогії його твору. А потім, ще дальше розши-

риш свій виднокруг і будеш питати: Відки в тодішних людий і в того таємничого Гомера взялася думка складатн такі твори? І такою мовою? І тисячні, титисячні питання насунуться ще тобі. І тоді побачиш, що такий твір, як частина життя великого народа, веде нас до досліджування того життя й виявляє на кождім кроці стільки безмежних краєвидів та нерозгаданих загадок, як і само життя.

— Та невже можна задавати собі такі питання? — запитав несміло Борис, якому зашуміло в голові від тих, несподівано розкритих перед ним, далеких перспектив.

— Не лише можна, але й треба, — мовив Міхонський. Читай далі! Читай не багато, не швидко, а старайся доходити до стереометричного погляду. Тоді поговоримо про се більше!

11. ДИТЯЧА ГАЗЕТКА.

Як Олекса Кузьмак повернув із ліса, знайшов свого сина Андрія коло шафи з книжками. Се була його книгозбірня. Він порядкував собі числа „Молодої України“ і „Світа Дитини“. Держав їх у шафі, щоби яке число не загубилося.

— Чекаю ще останнього, 12 числа, із сього річника — сказав до батька. Там буде заголовний лист, а з ним і цілорічний зміст. Я вже навчився в школі на хлопячих ручних роботах, оправляти книжки. Хочу й отсі також оправити, та не можу без 12 числа. Гарна й вартісна буде ся книжка! „Молоду Україну“ маю вже цілий річник — бо вийшло тільки 8 чисел і на тім конець.

Тимчасом батько відпочив з дороги, а що був у добрім настрою, то почав говорити:

— Вже сім літ минає від того часу, як почав виходити „Світ Дитини“, а за ним у три роки опісля „Молода Україна“. Легко то сказати „7 літ“. Подумаймо лиш, скільки праці вложено в видавництво, скільки було турбот і неприємностий. Тай прокураторський олівець нераз орав дитячі часописі. Кілько лиш гроший треба на видавництво, а нема певности, чи вони вернуться. А хоч вернуться, то чи скоро, чи аж за 10 літ?.. Добре там видавати книжки, де школа в руках народа. Та серед такого національного нещастя, де вже ворог витягає пазурі на наше шкільництво — заборона йде за забороною — тут лиш одинока книжка осталася, що нас потішає і направляє на добру путь. Кілько книжечок уже вийшло у світ із сього видавництва за тих кілька літ! А знаєш, що дитяча книжка — се ваша радість, і забава і наука. Не годен молодий ученик робити красшого діла, як читати поучаючі книжки. Як раз книжка явилася, вродилася на світ, то вже читатимуть її діти довгий час. Тобі й на думку не прийде, Андрію, як видавець що року побільшує скількість дитячої лєктури. У нас тих книжок не багато і за те так радо витаємо кожду добру книжку для молодіжи. Пригадай собі, кілько радісних хвиль мав ти із „Молодої України“ сього року! Кілько оповідань та віршів підносило твоє серце на висоту, описи чужих країв поширювали твоє знання. Та на жаль мусів п. Таранько припинити се видавництво. Мало було передплатників! Сумно...

Для старших — є кому писати. А для дітий — не багато тих авторів. Зорґанізувати видавництво для молодіжи — гадаєш, що легко? Скільки листів напише видавець, заки добуде один вірш або оповідання! Мало таких, що самі присилають. З малюнками ще

більший клопіт. Як нарисує маляр, треба нести в клішарню, щоб там зробили клішу. Кліша дорога, 1 cm^2 коштує 20 сотиків; як зміряєш образок, то обчисли собі, кілько кождий коштує, та кілько є тих образків в одному числі. У друкарни нераз рукопись перекрутять або випустять ціле речення — редактор мусить добре приглянутися, щоб потім не мав сорому...

Випустить у світ число і жде передплати, а властиво післяплати. Вона не приходить, або лізе, як рак. Друкарня чекає... „1 число не заплачене, не будемо 2 друкувати!“ — І так кождого місяця. З тої причини так пізно приходить все ґазетка до тебе. Всі ті „підводні скали“ мусить переплисти видавець. Книжку тепер не дуже у нас купують, бо через довгу війну і ще дещо, наш нарід дуже збіднів... Та радується видавець, як часом дістане письмо від своїх „малих читачів“, як за його виданнями довідуються школярі й ученики й із поза Галичини; ще й з Буковини, з Волиня, з Закарпаття, а навіть деколи з Америки або Бразилії, а навіть із „Зеленого Клина“.

Коли однак мусить видавець журитися: звідки взяти гроша на видання ґазетки — то довжники, не знають про сю журбу видавця і їм се байдуже, що він може перестати видавати ґазетку. Тому памятай, сину, про се добре й завсігди вирівнуй належитости за ґазетку, яку читаєш.

— Правда Ваша тату, — сказав Андрій. Ви даєте мені гроші на „Світ Дитини“, а попри мене читають його даром мої біднійші товариші. Нераз сидимо довго, довго в зимовий вечір — на розмові з тими письменниками, що передають нам свої найкрасші мрії, що живуть одною думкою разом із нами і дають нам віру в красшу будучність.

12. ЯК ЧИТАТИ КНИЖКИ?

(Десять заповідей для кождого читача.)

1) Уважай на добрі книжки і читай лиш красні.
2) Заложи собі власну книгозбірню! До неї пильно збирай лиш добрі та вартісні твори, що їх написали, для твого ублагороднення і просвіти, найліпші сини й доньки твого народа.
3) Купуєш книжку, порадься вперед з учителем або з другим розумним чоловіком.
4) Не читай багато книжок, а читай одну кілька разів.
5) Читай помалу і думай, що красного містить в собі дана книжка.
6) Научися на память те, що тобі подобається в книжці.
7) Запиши собі книжки, котрі ти читав, чиї вони і про що говорять.
8) В добрих книгах дочитаєшся про любов до рідного народа, про чесне та статочне обходження з людьми. Не читай лиш очима, читай і серцем, а обходися все лиш чесно й статочно.
9) Не читай багато нараз. Читай постійно кождого дня і кождого дня щось роби. А хочби то був вчинок такий незамітний, як витягнути потапаючого муравля, то вже дуже багато ти зробив.
10) Вчися добра, краси і правди, та роби всім добро. В тім є ціль людського життя!

13. ЯК ШАНУВАТИ КНИЖКИ?

(Десять прохань книжки до читача)

1) Заки пічнеш мене читати — обложи папером мою окладинку.
2) Не дотикай мене брудними руками.

3) Не читай мене в часі їди.
4) Не перевертай моїх листків послиненим пальцем.
5) Не мни карток та не загинай рогів, коли перестаєш читати, а заложи се місце кусником паперу.
6) Не згинай мене при читанню у двоє.
7) Не клади мене ніколи на стіл хребтом до гори — бо се болить мене.
8) Не кидай мене де небудь, в місце вогке або дуже горяче (на вікно, або на піч).
9) Не роби ніяких записок на моїх сторінках, ані не підчеркуй місць, які тобі подобаються. Їх запиши собі окремо.
10) Не виривай моїх листків і не смаруй моїх образків.

FINALE.

На закінчення сеї збірки нарисів про книжку та її вартість для людського духа — подаю по мистецьки унятий погляд на вартість книжки, винятий із твору*) звісного польського письменника й поета, Корнеля Макушиського, де він сам, у вступнім слові до читачів, каже таке:

„Мій читачу!

Се для мене байдуже, чи візмеш до рук мою книжку з любовю, чи з погордою. Бо книжка — се живе єство, а таке прозірне, що своє серце оставляє в руках того, хто її написав. На показ ринку має тільки лице. Ходить між людьми мов бідна сирота,

*) Kornel Makuszyński: „Po mlecznej drodze“, Повість. Київ, 1917.

якій каже танцювати перед людським збіговищем циган-видавець. — Вона танцює й співає, звичайно, на тему з „Mignon“. Тоді є гідна оплесків джентельмена або зітхань випашеної дами, яка має добру душу та „затовщене серце“. А своє серце, таке чисте як сльоза, покаже книжка тільки тому, хто знає мову серця, а очи має такі проникливі, що годен добачити її в глибині семи скринь, на сім замків замкнену, в гущі слів сплетених мистецько за ослоною з дивної мраки, що паде на очі й на душу. До него книжка промовить, немов чарами, одним якимсь тихеньким словом найбіднійшим з тисячі, словом, в якому, звичайно є друкарська похибка, непозірним і невидуманим. Ними власне, як через серце, вирізане в віконниці, паде 1000 і один промінів.

Не для того кажу тобі се, читачу, щоби мені божевільну радість робила розмова з чоловіком, який мав два карбованці і не знаючи, що з ними зробити, купив книжку. Длятого се говорю, що так мені подобається і що мені сумно...

Автор“.

Під увагу П. Т. Учительства.

Видавництво „Світ Дитини“ має ще на складі досить значну скількість **висортованих** чисел „Світа Дитини“ з минулих років **(1921 — 1925)**.

Комплєт такий, зложений з **25 прим.** ріжних чисел коштує разом з пересилкою 3·30 зл.

(За посліплатою не висилається).

Сі поодинокі числа ґазетки можуть бути знаменитою лєктурою для дітвори по тих школах, де годі зібрати якісь фонди на справлення бібліотеки.

Тому поручаємо дуже П. Т. Учительству — замовляти негайно для своїх шкіл такі **„комплєти“** висортованих чисел.

Гроші можна присилати в листах, значками почтовими, на суму 3·30 зл.

Замовлення слати на адресу:

Видавництво „Світ Дитини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

КОЖДА

Школа Читальня Кооператива

повинна справити для своєї бібліотеки річники „Світа Дитини“ і „Молодої України“, які творять невичерпану скарбницю дитячої й юнацької літератури. У всіх річниках велике число незвичайно інтересних образків.

Ціни річників такі:

Річники „Світа Дитини“ з років:	1922	(брош.)	12·00 зл.
	1923	(брош.)	4·00 „
	1923	(опр.)	5·00 „
	1924	(брош.)	4·00 „
	1924	(опр.)	5·00 „
	1925	(брош.)	8·00 „
	1925	(опр.)	10·00 „
	1926	(брош.)	6·00 „
	1926	(опр.)	8·00 „
Річники „Молодої України“ з років:	1923	(брош.)	10·00 зл.
	1923	(опр,)	12·00 „
	1924	(брош.)	10·00 „
	1924	(опр.)	12·00 „
	1925	(опр.)	15·00 „
	1926	(опр.)	10·00 „
Річники з 1925 і 1926 опр. разом. . .			22·00 „

Спішіть із замовленням, бо деякі річники вже на вичерпанню

Видавництво „Світ Дитини“.

Львів, ул. Зіморовича, 3.

До П. Т. Учительства!

Клич до закладання дитячих бібліотек лунає тепер голосно по всіх усюдях. Се найважнійша потреба біжучої хвилі. До сеї акції в першу чергу є покликане народнє учительство. Вибір книжечок для сеї цілі є у нас доволі великий. Видавництво „Світ Дитини“ посилає за 12 зол., слідуючих 25 книжечок:

1)	Збірка вершиків „Веселка“	51 обр.
2)	Пригоди Юрчика Кучерявого	70 »
3)	Зайчик і Лисичка	14 »
4)	Байки — Микити Магира	21 »
5)	Байки Миколи Кокольського	34 »
6)	Нароні Байки — В. Гнатюка	36 »
7)	Волове очко	14 »
8)	Японські казки	4 »
9)	Історія про Галю і лялю	37 »
10)	Лесик і коминяр	9 »
11)	Добре серце	5 »
12)	Бжоли	135 »
13)	Покотигорошок	14 »
14)	Про телеґрафи і телєфони	
15)	Жертвенні огні	
16)	Пригоди Лиса Панаса	21 »
17)	Пригоди лінивого котика	31 »
18)	Казка про царевича Івана	28 »
19)	Співомовки — В. Буша	69 »
20)	Веселі оповідання	70 »
21)	Нечемне воронятко	48 »
22)	Алі Баба і 40 розбійників	32 »
23)	Швець Копитко і качур Квак	21 »
24)	Дві казки	13 »
25)	Малий Кобзар — ілюстр.	36 »

Сих 25 книжечок, богато ілюстрованих, може стати зав'язком кождої дитячої бібліотеки при кождій школі, яка не розпоряджає великими фондами.

Замовте негайно для своїх шкіл сих 25 книжечок!

На поручену пересилку долучити 1 зол.

ДРУКИ

до ведення шкільних бібліотек, має на складі Видавництво „Світ Дитини“:

1) **Бібліотечний інвентар** — 1 арк. по **10 сот.**
(Готова книжка, зложена з 10 арк. на 400 книжок у півтвердім переплеті . . . . . 2·50 зл.

2) **Катальоґ книжок** картковий — 1 штука 2 сот.
(Одна картка на записання одної книжки, для по-азбучного ведення після авторів.

3) **Картка читача** — 1 шт. 2 сот.

4) **Карта визичаних книжок** — 1 штука 2 сот.

Взірці сих друків находяться на вступі сеї книжечки, в міністеріяльній іструкції про ведення шкільних бібліотек.

Печатка для шкільної бібліотеки: 5 зл.

Замітка: При замовлюванню друків та печаток належить подати докладно якість: чи українські, чи польські.

Кожда народня школа повинна передплачувати до шкільної бібліотеки гарно ілюстрований журналик:

„СВІТ ДИТИНИ“

який істнує вже 8 літ і виходить у Львові раз на місяць в обємі 32 сторін друку

під редакцією

Михайла Таранька

народнього учителя.

На зміст „Світа Дитини“ складаються: байки, казки, історичні оповідання та з життя природи, сміховинки, забави й усякі загадки.

В кождім числі багато займаючих образків.

Редактор веде постійну переписку з малими читачами.

Цілорічна передплата виносить: 10 Зл.

Поодиноке число коштує 1 Зл.

Контора замовлень:

Львів, ул. Зіморовича ч. 3.

НАЙБІЛЬШЕ ПОШИРЕНИЙ
ілюстрований часопис
для молоді і дітий:

„НАШ ПРИЯТЕЛЬ“
виходить що місяця

Передплата: на рік в краю 2 золоті; піврічно 1·20 зл. Одно число: 0·20 зл. В Канаді і Америці 50 центів; в Чехословаччині 18 корон; в Бразилії 4 мільрейси; в Югославії 40 динарів.

Адреса Редакції:
„НАШ ПРИЯТЕЛЬ“
Львів, Сикстуска 39. а.
Скринка почтова: 108.

Адреса висилки:
„НАШ ПРИЯТЕЛЬ“, ЖОВКВА.

ДЛЯ

Учителів, Пластунів, Руховиків
та
Спортсменів

необхідною книжкою являється:

Підручник

ШВЕДСЬКОЇ РУХАНКИ

який уложив на підставі найліпшого шведського підручника Л. Н. Тернґрена

ПЕТРО ФРАНКО
учитель руханки.

Книжка має 336 сторін, а в тексті 352 фіґур, а кромі сего **100 ріжних** забав зі співами (з нотами) та ігор рухових.

Ціна 1 прим. брош. 4 зол.

Примірник у гарній оправі: 5 зол.

Замовлення слати на адресу:
Накладня МИХАЙЛА ТАРАНЬКА
ЛЬВІВ, ул. Зіморовича, 3.

(Гроші присилати разом із замовленнями, бо за післяплатою не висилається. На поручену пересилку книжки, долучати 50 сот.)

РОДИЧІ! **ВИХОВНИКИ!**

Поручаємо Вашій увазі незвичайно інтересну книжку французького письменника Евгена Мілєра в українському перекладі п. з.

„МОЛОДІСТЬ СЛАВНИХ ЛЮДИЙ“

яку конче повинен прочитати кождий інтеліґентний чоловік, а в першій мірі родичі, що бажають пізнати здібности своїх дітий та відповідно до них покермувати їх вихованням, щоби відтак стали вони пожиточними членами для української суспільности.

На зміст сеї інтересної книжки, яку читається немов найгарнійший роман, складаються ріжні події й епізоди з життя людий, що перейшли тяжку „школу життя“, переломили сильною волею всі заборола й перешкоди і дійшли на найвисші верхи слави, стаючи творцями всесвітної культури. З неї довідається читач, що найвизначнійші ґенії людства походили не з палат, не з високих родів — але з поміж найбіднійших верств.

Не один знайде в тій книжці багато таких моментів, які сам пережив. При помочі сеї книжки буде можна відкрити не один великий талант, що марно пропадає під нашими сільськими стріхами.

УЧИТЕЛІ!

Звертайте увагу на сю книжку і поручайте її до читання молодіжи шкіл виділових та низших кляс шкіл середних.

Ціна книжки виносить 5 зл.

Гарно оправний примірник коштує **6 зл.**

(На поручену пересилку долучати 50 сот.).

НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА

Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

ДУЖЕ ІНТЕРЕСНА КНИЖКА

Кожда школа, кожда читальня, кожда українська хата, повинна мати в своїй бібліотеці книжку

ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА п. з.

„ЯК ПОВСТАВАВ СВІТ“

Є се збірка 200 народніх лєґенд з історії природи й людського побуту. Книжка ся стане улюбленою лєктурою для всіх: робітник, селянин, урядник, учитель, священник, лікар, школяр — кождий з однаковим інтересом читатиме сю книжку кількома наворотами.

Ціна книжки 2 зл.

Замовлення й гроші слати на адресу:

НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА

Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

(Гроші 2 зл. пересилати найкрасше почтовими значками в листі, а на поручену посилку сеї книжки належить залучити значок почтовий за 50 сот.).

„КОЗА-ДЕРЕЗА"

дитяча опера в 1 дії

Миколи Лисенка

появилася в новому накладі
Видавництва „Світ Дитини".

Ціна партитури: 5 зл.

Барвна обложка роботи ґрафіка Роберта Лісовського.

Ся оперета надається до вистави для сих шкіл, де є добрі співочі гуртки. До вистави конечна музика (фортепян або гармоніюм та 2 — 3 скрипки).

Замовлення слати на адресу:
Видавництво „Світ Дитини"
Львів, ул. Зіморовича, 3

КООПЕРАТИВИ УКРАЇНСЬКІ

Спроваджуйте до своїх склепів книжечки до читання для сільської дітвори — Книжка — се також товар, на якім можна заробити о много більше, як на споживчих, текстильних або инших товарах.

Наколи дітвора заохотиться до читання книжечок — то із сего будуть мати Кооперативи великий зиск. Кожда дитина буде ходити тільки до Ваших склепів і гріш українського народу не піде в „чужі“ руки.

Великий вибір таких книжечок
має на складі:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“
ЛЬВІВ, ул. Зіморовича, ч. 3.

Надішліть в листі 90 сотиків значками почтовими, а одержите оборотно повний катальоґ книжок для дітий і молоді.

Важне для всіх бібліотекарів!

В цілі основного пізнання бібліотечного діловодства поручаємо українському учительству такі теоритичні підручники:

1. *Ст. Сірополко*:
„Короткий курс бібліотекознавства“
ціна . . . . . 2·00 зл.

2. *Михайло Коць*:
„Про основу і ведення бібліотек“
ціна . . . . . 0·35 „

3. „Бібліотечний Порадник“,
виданий Тов. „Просвіта“ у Львові.

Річник I. ціна в опр. . . . . 4·00 „
Річник II. ціна в опр. . . . . 4·00 „

Замовлення на сі книжки слати на адресу:

Накладня Михайла Таранька
Львів, ул. Зіморовича, 3.

(Гроші присилати з гори. Малі квоти до 2—3 зл. слати значками почтовими. За посліплатою книжок не висилається).

ЗМІСТ:

Сторона

1. Від Видавництва 3
2. Про шкільні бібліотеки 5
3. Катальоґ дитячої літератури:
   а) для дітий 22
   б) для молоді 28
4. Вибір книжок для українських шкільних бібліотек 37
5. Інструкція про збірку фондів на основання бібліотек . . . 45
6. Замітки 46
7. „Дитяча Книжка" — збірка рефератів про книжку та її вартість 49
8. Оповістки реклямові 84

713402

SPECIAL PLATE

CZAYKOWSKY

026.11

S558

ЯК ДОПОВНЕННЯ ТВОРУ М. РУБАКИНА:

„ОПОВІДАННЯ З ЦАРСТВА ЗВІРІВ“

поручаємо всім до прочитання
прегарні нариси з життя звірят

ЕРНЕСТА СЕТОНА ТОМПСОНА

п. з.

„МОЇ ЗНАКОМІ“

в українському перекладі
Софії Куликівної.

Книжка має 18 аркушів друку, а її зміст прикрашує 148 образків, рисованих із природи самим автором.

Сей твір належить до найкрасших у світовій літературі для молоді.

Книжка ся дозволена для бібліотек шкіл середних і надається на приватну лектуру з обсягу природознавства.

Ціна книжки брошурованої 3 зол.

Примірник у гарній оправі **4 зол.**

На поручену пересилку долучити 50 с.

Замовлення пересилати на адресу;

НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА

НАКЛАДНЯ
МИХАЙЛА ТАРАНЬКА

Львів, ул. Зіморовича 3.

в и д а є:

1) **„Світ Дитини“,**
ілюстрований місячний журналик для дітий, дуже богатий змістом та з обильною скількістю образків.

2) **„Діточу Бібліотеку“,**
в якій досі появилося 70 книжечок ріжнородного змісту.

3) **„Бібліотеку Пластову“,**
призначену для молоді шкіл середних.

4) **Бібліотеку творів**
світової дитячої літератури, в якій вже надруковано ряд цінних книжок.

Подає проєти й коштосписи для закладання дитячих бібліотек по школах і Читальнях.

Має на складі всі книжки з области української дитячої літератури, та потрібні друки для доцільного ведення шкільних бібліотек.

Се одиноке жерело дитячих книжок у краю.